

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

БОДНАРЧУК ВАЛЕРІЯ СЕРГІЇВНА

Допускається до захисту:

в.о. завідувача кафедри
міжнародних
відносин і зовнішньої політики,
д.е.н., доцент

_____ Лимар В. В.
«_____» _____ 20____ р.

**ПИТАННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В ДІЯЛЬНОСТІ
РАДИ БЕЗПЕКИ ООН**

Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії

Магістерська робота

Науковий керівник:

Берегута В. В., асистент кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої політики

Науковий консультант:

Теміров Ю.Т., доцент кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої політики,
к.і.н., доцент

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ECTS/за національною шкалою)

Голова ЕК:

(підпис)

Вінниця – 2024

Боднарчук В. С. Питання російсько-української війни в діяльності Ради Безпеки ООН. Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародні комунікації та медіація в умовах конфліктного врегулювання». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2024.

У кваліфікаційній (магістерській) роботі досліджено ефективність Ради Безпеки ООН у врегулюванні російсько-української війни. Застосовано комплексний метод аналізу джерел через призму міжнародного права та діяльності Ради Безпеки ООН. Дослідження охоплює період з 2014 по 2024 роки та висвітлює реакцію Ради Безпеки на гібридну війну Росії проти України з 2014 року та повномасштабне вторгнення з 2022 року. Особлива увага приділяється впливу права вето Росії на здатність Ради Безпеки ефективно реагувати на агресію.

Ключові слова: Рада Безпеки ООН, російсько-українська війна, міжнародне право, гібридна війна, право вето.

94 с. Бібліограф.: 142 найм.

Bodnarchuk V. S. The issue of the Russian-Ukrainian war in the activities of the United Nations Security Council. Specialty 291 «International Relations, Social Communication and Regional Studies», Educational Programme «International Communications and Mediation in Conflict Settlement Conditions». Vasyl` Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2024.

The qualification (master's) thesis examines the effectiveness of the UN Security Council in resolving the Russian-Ukrainian war. A comprehensive method of source analysis was applied through the prism of international law and the activities of the UN Security Council. The study covers the period from 2014 to 2024 and highlights the Security Council's response to Russia's hybrid war against Ukraine since 2014 and the full-scale invasion since 2022. Particular attention is paid to the impact of Russia's veto on the Security Council's ability to respond effectively to aggression.

Keywords: UN Security Council, Russian-Ukrainian war, international law, hybrid warfare, veto.

94 p. Bibliography: 142 references.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ, ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	10
1.1. Стан наукової розробки проблеми	10
1.2. Джерельна база дослідження	14
1.3. Методологічні засади дослідження	17
РОЗДІЛ 2. РЕАГУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН НА «ГІБРИДНУ» АГРЕСІЮ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (2014 – 2021 РР.).....	20
2.1. Резолюції Ради Безпеки ООН щодо російсько-української війни у 2014-2021 рр.....	20
2.2. Санкцій як інструменту тиску на Росію.....	30
2.2.1. Механізм введення санкцій та право вето Росії	30
2.2.2. Оцінка впливу санкцій на позиції сторін конфлікту	32
2.3. Позиція України в Раді Безпеки ООН.....	34
2.3.1. Пріоритети діяльності України як непостійного члена Ради Безпеки у 2016-2017 рр.	34
2.3.2. Вплив української дипломатії на роботу Ради Безпеки у контексті агресії Росії.....	37
РОЗДІЛ 3. ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН (2022-2024 РР.)	41
3.1. Резолюції Ради Безпеки ООН щодо російсько-української війни у 2022-2024 рр	41
3.1.1. Вплив ухвалених резолюцій на перебіг повномасштабного вторгнення	41
3.1.2. Реакція міжнародної спільноти на ухвалені резолюції	48

3.2. Динаміка позицій членів Ради Безпеки щодо повномасштабного вторгнення Росії	52
3.3. Мирні ініціативи держав Ради Безпеки щодо врегулювання російсько-української війни.....	54
РОЗДІЛ 4. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ФАКТОР АКТУАЛІЗАЦІЇ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН.....	59
4.1. Проблеми ефективності діяльності Ради Безпеки ООН в контексті російсько-української війни	59
4.1.1. Невідповідність мети реальним можливостям органу щодо врегулювання конфліктів.....	59
4.1.2. Вплив критики діяльності Ради Безпеки на міжнародний імідж ООН .	62
4.2. Перспективні напрями реформування Ради Безпеки ООН.....	66
4.2.1. Обмеження використання або скасування права вето.....	66
4.2.2. Виключення Росії з Ради Безпеки: можливості та потенційні наслідки	69
4.3. Політичні та правові аспекти імплементації реформ Ради Безпеки.....	73
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	80

ВСТУП

Актуальність теми. Російсько-українська війна, що розпочалася у 2014 році з анексії Криму Росією та переросла у повномасштабне вторгнення у 2022 році, стала однією з найзначніших конфліктних подій XXI століття. Цей конфлікт не лише змінив геополітичний ландшафт Східної Європи, але й суттєво вплинув на глобальну безпеку та міжнародно-правовий порядок. Оскільки війна триває, вона кидає виклик міжнародній спільноті, зокрема Раді Безпеки ООН, яка відповідальна за підтримання міжнародного миру та безпеки.

Реакція Ради Безпеки ООН на російсько-українську війну стала об'єктом пильної уваги та критики з боку міжнародної спільноти. Нездатність Ради ефективно реагувати на конфлікт, частково через право вето, яким володіє Росія як постійний член, підкреслює обмеження та виклики в рамках поточної системи міжнародної безпеки. Ця ситуація спричинила відновлення дискусій щодо необхідності реформування Ради Безпеки, особливо стосовно використання права вето та загальної ефективності Ради у вирішенні конфліктів.

Дослідження даної теми є надзвичайно актуальним з кількох причин. По-перше, російсько-українська війна має велике геополітичне значення з глобальними наслідками. Розуміння ролі та ефективності Ради Безпеки у керуванні цим конфліктом є критично важливим для політиків, міжнародних організацій та науковців, які прагнуть зрозуміти та вирішувати подібні конфлікти в майбутньому. По-друге, війна піднімає важливі питання щодо застосування та виконання міжнародного права, зокрема стосовно актів агресії, суверенітету та територіальної цілісності. Діяльність Ради Безпеки у цій ситуації служить кейсом для оцінки ефективності міжнародно-правових механізмів у вирішенні конфліктів. Конфлікт посилив дискусії про необхідність реформування Ради Безпеки ООН. Дослідження розгляне ці пропозиції щодо реформ, їхню реалізацію та потенційний вплив на майбутнє міжнародного миру та безпеки. Це особливо актуально, оскільки ефективність Ради Безпеки у її поточній формі все частіше ставиться під сумнів. Гуманітарний аспект війни також заслуговує на

увагу: конфлікт призвів до серйозної гуманітарної кризи, з мільйонами переміщених осіб та масовими порушеннями прав людини. Реакція Ради Безпеки на ці питання, або її відсутність, є критичною для оцінки ролі Ради у захисті прав людини та наданні гуманітарної допомоги в зонах конфлікту. Дії чи бездіяльність Ради Безпеки в контексті російсько-української війни відображають ширші тенденції в глобальному управлінні. Це дослідження сприятиме продовженню дебатів щодо ефективності міжнародних інституцій у керуванні глобальними конфліктами та підтриманні миру. Враховуючи поточний характер конфлікту та його значні наслідки для міжнародних відносин, вивчення реакції Ради Безпеки ООН на російсько-українську війну є своєчасним та необхідним.

Об'єкт дослідження: діяльність Ради Безпеки ООН щодо врегулювання російсько-української війни.

Предмет дослідження: ефективність діяльності Ради Безпеки ООН щодо врегулювання російсько-української війни.

Метою магістерської роботи є критичний аналіз та оцінка ролі та ефективності Ради Безпеки ООН (далі - РБ ООН) у вирішенні сучасної російсько-української війни.

Завдання дослідження:

1. Дослідити стан наукової розробки проблеми;
2. Охарактеризувати джерельну базу дослідження;
3. Окреслити методологічні засади та методи дослідження;
4. Провести комплексний аналіз джерел щодо російсько-української війни в контексті міжнародного права та діяльності РБ ООН;
5. Проаналізувати ухвалені РБ ООН резолюції щодо російсько-української війни 2014-2024 років, зосередивши увагу на їх змісті, виконанні та впливі на розвиток конфлікту;
6. Дослідити причини неспроможності Радбезу ООН прийняти резолюції з ключових питань, пов'язаних з конфліктом, і вивчити динаміку дискусій у Раді;
7. Оцінити роль санкцій як інструменту тиску на Росію, в тому числі

механізми їх запровадження та вплив права вето Росії на процес прийняття рішень у РБ ООН;

8. Оцінити ефективність участі України в РБ ООН як непостійного члена, зокрема в умовах російської агресії, та проаналізувати вплив української дипломатії на роботу Ради;
9. Проаналізувати пропозиції та дебати навколо реформи РБ ООН у світлі викликів, пов'язаних з російсько-українською війною, включаючи обмеження права вето та потенційні наслідки виключення Росії з Ради;
10. Дослідити та критично оцінити перспективи впровадження реформ РБ ООН та їх потенційний вплив на майбутнє системи міжнародної безпеки, зосередивши увагу на підвищенні ефективності Ради в управлінні конфліктами.

Хронологічні межі дослідження охоплюють увесь період сучасної російсько-української війни на різних її етапах (лютий 2014 р. – січень 2022 р. та лютий 2022 р.- листопад 2024 р.).

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному вивченні реагування Ради Безпеки ООН на російсько-українську війну та аналізі ефективності використання органом різних інструментів щодо її врегулювання. Дослідження пропонує унікальний аналіз ролі РБ ООН у російсько-українській війні, зосереджуючись на гібридній агресії Росії з 2014 року та повномасштабному вторгненні з 2022 року. Воно забезпечує оцінку ефективності РБ ООН у реальному часі, особливо в умовах викликів, пов'язаних із правом вето Росії.

У дослідженні також критично оцінюються поточні пропозиції щодо реформування РБ ООН, зокрема розглядаються наслідки зміни права вето та потенційний вплив на глобальну безпеку. Крім того, робота пропонує новий погляд на роль України як непостійного члена, підкреслюючи її вплив у РБ ООН під час цього конфлікту. Аналізуючи резолюції РБ ООН і дискусії з 2014 по 2024 роки, дослідження дає детальну емпіричну оцінку процесу прийняття

рішень Радою в цьому тривалому конфлікті. Такий підхід покращує розуміння ефективності РБ ООН і потреби в реформуванні врегулювання сучасних міжнародних криз.

Науково-практична значущість дослідження полягає в його внеску в дослідження ролі міжнародних міжурядових організацій у врегулюванні міждержавних війн та військових конфліктів на прикладі російсько-української війни. Аналізуючи дії РБ ООН, резолюції та наслідки права вето Росії, дослідження сприяє дискусіям щодо міжнародного права, глобального управління та вирішення конфліктів. Практичне значення дослідження полягає в його потенціалі для інформування політиків та міжнародних організацій про переваги та недоліки поточної структури РБ ООН й механізмів її діяльності. Висновки, отримані за результатами цього дослідження, можуть бути використані урядами при плануванні дипломатичних стратегій та ухваленні політичних рішень, зокрема щодо врегулювання конфліктів, до яких безпосередньо залучені постійні держави-члени РБ ООН.

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, 4 розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки, основний обсяг роботи – 79 сторінок.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ, ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми

З моменту заснування ООН у 1945 році її основним завданням було підтримання міжнародного миру та безпеки. Рада Безпеки ООН отримала мандат на прийняття рішучих заходів у разі виникнення загроз миру або актів агресії. Агресія Росії проти України підсвітлює ключові проблеми, пов'язані з діяльністю ООН. Анексія Криму в 2014 році стала першим етапом російської агресії, який не лише порушив міжнародне право, але й продемонстрував безсилля міжнародних інституцій перед обличчям грубих порушень. Незважаючи на численні резолюції Генеральної Асамблеї ООН, які засуджували дії Росії, Рада Безпеки не змогла прийняти жодних ефективних рішень, що унеможливило припинення агресії та повернення до мирного вирішення конфлікту. Це стало можливим через те, що Росія використовувала своє право вето, щоб блокувати будь-які рішення, які могли б загрожувати її інтересам.

Н. Нечаєва-Юрійчук у своїй роботі робить наголос на масштабній кризі, що охопила сучасну систему міжнародної безпеки у зв'язку з агресією Росії проти України. Вона детально аналізує зміни, які відбулися в геополітичному середовищі, і підкреслює, що нинішня система колективної безпеки не здатна належним чином реагувати на нові види загроз. Серед таких загроз вона виділяє гібридну війну, яка в поєднанні з військовими діями включає кібернапади, економічний тиск та пропагандистські кампанії [20].

М. Колодяжний також зосереджується на питаннях реформування міжнародних інституцій в умовах сучасних глобальних конфліктів. У своїй роботі він наголошує, що перехідне правосуддя після завершення конфлікту в Україні повинно враховувати специфіку гібридної війни, оскільки такий конфлікт не може бути вирішений звичними методами правосуддя. М.

Колодяжний підкреслює, що Україна після війни стикається з необхідністю проведення глибоких реформ, спрямованих на досягнення довготривалої стабільності та миру. Одним із ключових елементів перехідного правосуддя є створення правових інструментів, що дозволять не тільки покарати винних у злочинах війни, але й забезпечити справедливість для постраждалих та стабільність у країні в постконфліктний період [16].

В. Смолянчук розглядає російсько-українську війну як найбільший конфлікт у Європі після Другої світової війни. Він стверджує, що цей конфлікт має не лише регіональне, але й глобальне значення, оскільки він виявив недоліки у функціонуванні міжнародної системи безпеки, зокрема таких організацій, як НАТО та ОБСЄ. В. Смолянчук підкреслює, що ці структури виявилися неспроможними ефективно реагувати на російську агресію, що свідчить про необхідність серйозного перегляду їхньої діяльності [34].

К. Усатюк у своїй роботі ґрунтовно розглядає роль Організації Об'єднаних Націй у врегулюванні російсько-українського конфлікту. Вона акцентує увагу на тому, що ООН виявилася неспроможною ефективно втрутитися у конфлікт через обмеження, накладені на її діяльність, зокрема через право вето, яке мають постійні члени Ради Безпеки, зокрема Росія. К. Усатюк наголошує, що саме застосування Росією права вето стало ключовою перешкодою на шляху до ухвалення рішучих заходів щодо засудження її дій і запровадження ефективних міжнародних санкцій. Через це ООН виявилася безсилою у запобіганні ескалації конфлікту [40].

С. Федуняк у своєму дослідженні зосереджується на впливі російсько-української війни на роботу провідних міжнародних інституцій безпеки, таких як НАТО та ОБСЄ. Він зазначає, що війна між Росією та Україною стала своєрідним каталізатором для перегляду функцій цих організацій. Федуняк підкреслює, що російська агресія проти України продемонструвала недоліки в роботі НАТО та ОБСЄ, які не були здатні своєчасно реагувати на розвиток ситуації та запобігти ескалації конфлікту [42]. С. Федуняк вказує на необхідність перегляду механізмів реагування НАТО на подібні конфлікти, а

також створення нових стратегічних інструментів, які дозволять швидше реагувати на виклики сучасності.

Ф. Бадаче, С. Хельмюллер і Б. Салаємех у своїй роботі детально аналізують роль великих держав у процесах миробудування, які здійснюються через механізми ООН. Автори зосереджуються на тому, що постійні члени Ради Безпеки, зокрема Росія, Китай, Франція, Велика Британія та США, мають різні підходи до ролі ООН у вирішенні конфліктів, що суттєво ускладнює роботу цієї організації. Вони наголошують, що розбіжності у підходах цих держав до миротворчої діяльності ООН спричиняють параліч її роботи в умовах серйозних конфліктів, таких як війна між Росією та Україною [48].

С. Фішер у своєму дослідженні ґрунтовно аналізує перспективи мирних переговорів між Росією та Україною, акцентуючи увагу на складності досягнення консенсусу через жорсткі позиції обох сторін. Вона наголошує, що шансів на досягнення мирної угоди в умовах активних бойових дій і анексії Росією українських територій вкрай мало. С. Фішер підкреслює, що головним каменем спотикання на шляху до переговорів є анексія Криму та частин Донецької і Луганської областей [68].

Т. Хоффманн, у свою чергу, розглядає російсько-український конфлікт із точки зору міжнародного права, особливо акцентуючи увагу на порушенні Росією Статуту ООН. Він наголошує, що використання сили проти суверенної держави є грубим порушенням міжнародного права, зокрема основних положень Статуту ООН, які забороняють агресію та втручання у внутрішні справи інших держав [71].

А. Ліхтерман розглядає війну між Росією та Україною через призму глобального мирного руху, роблячи акцент на необхідності незалежних від політичних інтересів міжнародних ініціатив для досягнення миру. Він зазначає, що російська агресія проти України є незаконною з точки зору міжнародного права і повинна бути засуджена всією міжнародною спільнотою. А. Ліхтерман також наголошує, що сучасний конфлікт в Україні

підкреслює загрозу ядерної війни, що робить необхідними негайні зусилля для припинення бойових дій [82].

К. Вельт аналізує російсько-український конфлікт у ширшому контексті глобальної політики, зокрема розглядає роль США у стримуванні російської агресії та підтримці України. Він підкреслює, що США відіграють ключову роль у формуванні міжнародної відповіді на російські дії, зокрема через запровадження економічних санкцій і дипломатичну підтримку України. К. Вельт зазначає, що санкції проти Росії, введені США і їхніми союзниками, є важливим інструментом тиску на російське керівництво, але їхня ефективність залежить від довготривалої та послідовної політики [141]. На думку К. Вельта, стратегія Росії спрямована на дестабілізацію сусідніх країн і послаблення їхніх зв'язків із Заходом, зокрема через підрив європейської інтеграції та євроатлантичної співпраці.

О. Буряченко у своїй роботі детально аналізує довгострокові наслідки російсько-української війни для політичної та економічної системи України. Він зазначає, що війна не лише змінила економічний та соціальний ландшафт країни, але й справила значний вплив на її політичні процеси. Зокрема, О. Буряченко підкреслює, що військовий конфлікт спричинив радикальне зростання національної самосвідомості та посилення націоналізму серед населення. Це підвищення рівня національної ідентичності є відповіддю на агресію Росії та прагненням українців захищати свою незалежність та суверенітет [2].

О. Іваницька зосереджується на ролі інформаційних технологій у контексті гібридної війни між Росією та Україною. Вона наголошує на тому, що інформаційна складова цієї війни є не менш важливою, ніж традиційні військові дії, і що інформаційні кампанії стали одним із ключових інструментів гібридної агресії. О. Іваницька зазначає, що Росія використовує дезінформацію та маніпуляції громадською думкою як частину своєї стратегії, спрямованої на підрив національної єдності України та дискредитацію українського уряду на міжнародній арені. Вона підкреслює, що такі

інформаційні атаки мають серйозні наслідки для політичної стабільності України, оскільки вони сприяють поширенню недовіри до урядових інституцій та дезорієнтації громадян [14].

С. Віднянський досліджує історичні корені російсько-українського конфлікту, звертаючи увагу на тривалий процес дезінтеграції між двома країнами. Він підкреслює, що сучасна війна має глибокі історичні корені, які сягають часів після розпаду Радянського Союзу, коли Україна та Росія почали йти різними шляхами розвитку. С. Віднянський зазначає, що ключовим фактором, який спричинив цей конфлікт, є питання національної ідентичності. З одного боку, Україна після здобуття незалежності активно розвивала власну національну ідентичність та прагнула відновити свою державність після тривалого перебування під владою імперій [4].

Отже, загальний стан наукової розробки проблеми відображає комплексність викликів, з якими стикається міжнародна система безпеки. Більшість науковців сходяться на тому, що Рада Безпеки ООН демонструє обмежену здатність впливати на конфлікт через право вето, яким активно користується Росія. Це блокує ухвалення важливих рішень щодо санкцій або миротворчих операцій, підриваючи ефективність ООН як глобального гаранта безпеки. Дослідники також відзначають, що традиційні інструменти міжнародної миротворчості, такі як резолюції ООН або санкції, виявляються недостатніми для стримування гібридної агресії, що включає військові, інформаційні та економічні компоненти.

1.2. Джерельна база дослідження

Джерельна база даного дослідження включає широкий спектр матеріалів, які висвітлюють діяльність Ради Безпеки ООН та міжнародних організацій у контексті російсько-української війни. Це дозволяє забезпечити глибоке та комплексне вивчення проблеми, оскільки охоплює як офіційні документи та резолюції, так і наукові праці, що аналізують ефективність

міжнародних зусиль щодо мирного врегулювання конфліктів. Основні джерела поділяються на кілька груп за походженням, кожна з яких є важливим елементом для всебічного аналізу ролі ООН та інших інституцій у реагуванні на російську агресію проти України.

Таким чином, під час дослідження були використані наступні групи джерел:

- документи міжнародних організацій (міжурядових та неурядових);
- виступи та промови дипломатів й політичних діячів;
- матеріали засобів масової інформації.

Офіційні документи Ради Безпеки ООН є одним з ключових джерел для аналізу діяльності ООН у контексті російсько-української війни, оскільки саме в цих документах відображено офіційну позицію організації. Резолюції, прийняті Радою Безпеки, фіксують рішення щодо питань безпеки, захисту прав людини та територіальної цілісності [91; 92; 93; 94; 95; 96; 97]. Вони є основою для розгляду конфлікту в правовому полі, що надає можливість визначити зобов'язання та відповідальність сторін, залучених до конфлікту. Такі документи слугують основою для об'єктивного розгляду міжнародної реакції на російсько-український конфлікт і дозволяють дослідити потенційні прогалини в політиці ООН щодо цієї війни.

Аналітичні звіти міжнародних організацій та неурядових організацій є джерелами незалежної інформації, що дозволяють оцінити гуманітарний аспект війни. Наприклад, звіти Human Rights Watch документують порушення прав людини, описують випадки насильства проти цивільних і вказують на випадки воєнних злочинів [74]. Завдяки таким документам можна оцінити вплив війни на цивільне населення та обґрунтувати необхідність втручання міжнародної спільноти для забезпечення безпеки. Звіти Amnesty International також висвітлюють порушення прав людини і документують випадки жорстокого поводження, забезпечуючи об'єктивний огляд ситуації [47]. Вони допомагають сформувати повніше уявлення про гуманітарні наслідки війни, що може стати основою для прийняття рішень щодо надання гуманітарної

допомоги. Аналітичні звіти Carnegie Endowment for International Peace аналізують ефективність роботи Ради Безпеки в контексті українського конфлікту, звертаючи увагу на недоліки й можливості для поліпшення [58]. Ця група джерел є важливою для об'єктивного аналізу ситуації, адже дозволяє порівняти офіційну позицію ООН із незалежними висновками.

Дипломатичні матеріали України та інших держав-членів ООН містять важливу інформацію для розуміння ролі держав у формуванні політики щодо російсько-української війни. Виступи представників України в Раді Безпеки висвітлюють позицію України щодо конфлікту, питання безпеки та суверенітету, а також закликають міжнародну спільноту до солідарності в протидії агресії [7; 22; 28; 10]. Такі виступи дозволяють оцінити, як Україна використовує дипломатичні інструменти для привернення уваги до конфлікту та формування міжнародної думки на свою користь. Водночас заяви представників США, ЄС та інших держав показують рівень підтримки України, визначають позиції світових лідерів та їхню реакцію на події в Україні. Дипломатичні звернення України та інші офіційні документи, зокрема ноти протесту, є механізмами для прямого звернення до Ради Безпеки з проханням розглянути конкретні питання, що допомагає спрямувати увагу міжнародної спільноти на певні аспекти війни, зокрема на гуманітарні кризи та воєнні злочини. Ця група джерел демонструє, як окремі країни використовують ООН як платформу для захисту своїх інтересів, що є важливим для розуміння динаміки конфлікту.

ЗМІ та відкриті джерела, зокрема BBC, Reuters та Security Council Report, надають оперативну інформацію про події, пов'язані з діяльністю Ради Безпеки щодо російсько-українського конфлікту [49; 50; 51; 52]. Новинні ресурси висвітлюють деталі засідань, рішення Ради Безпеки та позиції держав у реальному часі, що дозволяє фіксувати поточну динаміку конфлікту та рівень міжнародної підтримки України [98; 109; 111]. Оперативність цих джерел важлива для аналізу реакції Ради Безпеки на кризові ситуації, оскільки вони надають інформацію відразу після засідань, що дозволяє дослідникам

швидко оцінювати зміни в політиці. Security Council Report, який регулярно публікує огляди діяльності Ради, дозволяє відстежувати головні теми, що обговорюються на рівні ООН, та оцінювати вплив ключових держав на прийняття рішень.

Отже, джерельна база дослідження, що складається з офіційних документів Ради Безпеки ООН, дипломатичних матеріалів, аналітичних звітів міжнародних організацій та неурядових організацій, а також матеріалів засобів масової інформації, надала можливість здійснити комплексний аналіз діяльності ООН у контексті російсько-української війни. Залучення різноманітних джерел сприяло всебічній оцінці ефективності міжнародних механізмів щодо мирного врегулювання конфлікту та забезпечення міжнародної безпеки.

1.3. Методологічні засади дослідження

Кваліфікаційна робота побудована на системному підході, що дозволяє розглядати міжнародні організації, зокрема Раду Безпеки ООН, як частину складної системи міжнародних відносин. Використання системного підходу забезпечує вивчення ролі і функціонування Ради Безпеки не лише з точки зору її внутрішньої структури, але й у контексті взаємодії з іншими міжнародними акторами. Це включає вивчення політичних, правових і дипломатичних аспектів діяльності Ради, а також впливу її рішень на учасників конфлікту.

Ключовою методологічною основою є також використання історико-порівняльного методу, який дозволяє провести аналіз еволюції підходів Ради Безпеки до конфліктів різних типів, а також порівняти її реакцію на російсько-українську війну з іншими міжнародними кризами. Це допомагає зрозуміти, яким чином ООН адаптується до нових викликів, таких як гібридні війни, та оцінити ефективність її механізмів в умовах сучасної системи міжнародної безпеки. У дослідженні використовується також структурно-функціональний підхід, який дозволяє проаналізувати, як конкретні рішення Ради Безпеки ООН

впливають на функціонування системи міжнародної безпеки загалом. Структурно-функціональний підхід передбачає розгляд Ради Безпеки як частини ширшого комплексу міжнародних інституцій, які забезпечують мир і стабільність, та визначає її функції у цьому контексті. Це включає дослідження ролі резолюцій Ради Безпеки та їх впливу на конфлікт, а також механізмів запровадження санкцій і миротворчих операцій.

Для дослідження діяльності Ради Безпеки ООН у контексті російсько-української війни важливо звернутися до методу якісного контент-аналізу офіційних документів, таких як резолюції ООН, протоколи засідань і доповіді Генерального секретаря. Цей метод дозволяє не лише проаналізувати зміст документів, але й виявити ключові тенденції у позиціях окремих держав-членів Ради Безпеки. Використання контент-аналізу забезпечує глибоке розуміння формулювання рішень і їх політичного контексту, а також допомагає оцінити, наскільки ефективними були ті чи інші заходи у контексті мирного врегулювання конфлікту.

Додатково у дослідженні застосовується метод кейс-стаді, який дозволяє детально вивчити конкретні ситуації, пов'язані з російсько-українською війною і реакцією на них Ради Безпеки ООН. Метод кейс-стаді забезпечує можливість проаналізувати специфічні рішення та дії ООН у конкретних випадках, таких як анексія Криму, збиття малайзійського літака рейсу MH17 або застосування санкцій проти Росії. Це сприяє глибшому розумінню не лише правових та дипломатичних аспектів діяльності Ради, але й її здатності реагувати на кризові ситуації у різних контекстах.

Не менш важливим у методології є використання емпіричних методів дослідження, зокрема аналізу статистичних даних щодо голосування країн-членів Ради Безпеки, кількості прийнятих резолюцій та їхнього впливу на перебіг конфлікту. Емпіричний аналіз дозволяє зробити висновки щодо реальної ефективності прийнятих рішень та допомагає виявити можливі недоліки у діяльності Ради Безпеки, такі як блокування рішень через використання права вето.

Також у рамках дослідження використовуються міждисциплінарні підходи, що поєднують політичну науку, міжнародне право, історію та соціологію. Ці підходи дають можливість всебічно проаналізувати діяльність Ради Безпеки ООН у світлі російсько-української війни, зокрема дослідити вплив різних політичних і правових чинників на прийняття рішень та їх реалізацію. Міждисциплінарність забезпечує більш повне розуміння складності міжнародних конфліктів і механізмів їх врегулювання.

Таким чином, методологія дослідження базується на поєднанні теоретичних і практичних підходів, включаючи системний аналіз, історико-порівняльний і структурно-функціональний методи, контент-аналіз документів, метод кейс-стаді та емпіричний аналіз. Це забезпечує комплексний підхід до вивчення діяльності Ради Безпеки ООН у контексті російсько-української війни, що дозволяє зробити науково обґрунтовані висновки про її ефективність у сучасній міжнародній системі.

РОЗДІЛ 2

РЕАГУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН НА «ГІБРИДНУ» АГРЕСІЮ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (2014 – 2021 РР.)

2.1. Резолюції Ради Безпеки ООН щодо російсько-української війни у 2014-2021 рр.

Російсько-український конфлікт, що розпочався у 2014 році, став однією з найгостріших криз міжнародного порядку в ХХІ столітті. Відкриті військові дії, анексія Криму Російською Федерацією та ескалація напруженості на сході України призвели до значного порушення міжнародного права та викликали численні гуманітарні наслідки [17]. У зв'язку з цим міжнародне співтовариство, зокрема Організація Об'єднаних Націй (ООН), було змушене активно втручатися для пошуку шляхів врегулювання конфлікту та забезпечення миру.

Резолюція 2122 (2013), прийнята Радою Безпеки ООН 18 жовтня 2013 року на 7044-му засіданні, стала важливим документом, який закріплює зобов'язання міжнародного співтовариства щодо забезпечення прав жінок і гендерної рівності в умовах збройних конфліктів і постконфліктних ситуацій. Хоча резолюція була ухвалена до початку активної фази російсько-українського конфлікту, її положення мали значний вплив на міжнародний підхід до проблематики, пов'язаної з миром, безпекою та участю жінок у врегулюванні конфліктів. Резолюція 2122 підкреслює важливість інтеграції гендерного підходу в усі аспекти роботи ООН щодо підтримання міжнародного миру та безпеки. Рада Безпеки ООН ще раз підтвердила свою відданість принципам, закладеним у попередніх резолюціях, таких як резолюція 1325 (2000), яка була першою, що офіційно визнала вплив збройних конфліктів на жінок та підкреслила важливість їхньої участі в процесах миробудівництва [91].

Однією з головних особливостей резолюції 2122 є акцент на розширення прав і можливостей жінок як ключового елемента у підтриманні міжнародного

миру та безпеки. Рада Безпеки висловила глибоку занепокоєність через зростаючу вразливість жінок під час збройних конфліктів і в постконфліктних ситуаціях, особливо у зв'язку з насильницьким переміщенням населення та порушенням прав людини. Документ також підкреслює важливість економічного розширення прав і можливостей жінок для стабілізації суспільств, що виходять зі стану збройного конфлікту.

Резолюція 2166, прийнята 21 липня 2014 року, є реакцією Ради Безпеки ООН на збиття малайзійського рейсу MH17 над територією України, яка контролювалася проросійськими силами [36]. Ця резолюція відображає міжнародний осуд цього інциденту та встановлює основні напрямки дій для забезпечення незалежного розслідування та покарання винних [92]. Резолюція засуджує збиття цивільного авіалайнера на сході України, що демонструє неприпустимість подібних дій. Закликається до проведення незалежного міжнародного розслідування, що підкреслює роль організацій, таких як ІКАО, у забезпеченні неупередженості. Вимагається безперешкодний доступ до місця катастрофи для міжнародних слідчих органів, щоб подолати перепони, створені проросійськими силами [5].

Протокол про результати консультацій Тристоронньої контактної групи, підписаний у Мінську 5 вересня 2014 року, був важливим документом у спробах зупинити військові дії на сході України, де тривали активні бойові дії між українськими силами та проросійськими сепаратистами [27]. Цей документ, який був результатом переговорів між представниками України, Російської Федерації та Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), мав стати першим серйозним кроком до мирного врегулювання конфлікту [11]. Протокол включав 12 пунктів, спрямованих на зниження напруги та початок політичного діалогу. Основними положеннями були: негайне припинення вогню для захисту цивільного населення, відведення важкого озброєння для створення буферної зони, обмін полоненими за принципом «всіх на всіх» для гуманітарної підтримки, початок національного діалогу для вирішення політичних та соціальних проблем, а також залучення

ОБСЄ для моніторингу виконання протоколу і підвищення довіри між сторонами [24].

Створення буферної зони та відведення важкого озброєння відбувалися лише частково або не відбувалися взагалі через відсутність взаємної довіри між сторонами та небажання виконувати зобов'язання. ОБСЄ, яка мала відігравати роль спостерігача, зіткнулася з обмеженнями в доступі до деяких районів конфлікту, що ускладнило її можливості контролювати дотримання умов протоколу. Національний діалог, передбачений протоколом, також не був реалізований у повному обсязі. Хоча деякі зусилля для його організації були зроблені, глибокі політичні та ідеологічні розбіжності між сторонами конфлікту перешкоджали досягненню конструктивних результатів. Представники сепаратистів вимагали особливого статусу для окупованих територій, що не було прийнятним для української влади [18].

Мінські угоди стали ключовим елементом міжнародних зусиль, спрямованих на врегулювання російсько-українського конфлікту, що розгорівся внаслідок агресії Російської Федерації та окупації Криму в 2014 році. Ці угоди були розроблені з метою зупинити бойові дії на сході України, де проросійські сепаратисти за підтримки Москви розпочали активні бойові дії проти українських військових сил. Мінські угоди, зокрема «Комплекс заходів з імплементації Мінських угод», підписаний у лютому 2015 року, стали основним документом, на який спиралася міжнародна спільнота для досягнення миру [12]. Комплекс заходів, схвалений у Мінську, містив низку важливих положень, які мали забезпечити деескалацію конфлікту. Основним пунктом угоди було негайне припинення вогню, яке мало вступити в дію негайно після підписання угоди [21;23].

Одним із ключових положень Мінських угод було проведення політичного діалогу, спрямованого на конституційну реформу в Україні. Ця реформа передбачала децентралізацію влади, що мало б дати більші повноваження регіонам, включаючи тимчасово окуповані території Донецької та Луганської областей. У рамках цього діалогу передбачалося проведення

місцевих виборів на окупованих територіях під наглядом Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Це мало б забезпечити легітимізацію місцевої влади та інтеграцію цих територій у політичне поле України [1].

Однак, незважаючи на високі очікування від Мінських угод, їх імплементація зіткнулася з численними труднощами. Однією з головних проблем стала відсутність політичної волі з боку Росії, яка, будучи однією зі сторін конфлікту, не докладала достатніх зусиль для виконання своїх зобов'язань за угодами. Це призвело до того, що бойові дії на сході України продовжувалися, хоч і з меншою інтенсивністю, ніж до підписання угод [32]. Іншою значною проблемою стало питання контролю за виконанням положень угоди. Хоча ОБСЄ виконувала роль спостерігача за процесом відведення озброєння та припинення вогню, її можливості були обмежені через відсутність доступу до всіх районів конфлікту. Часті порушення режиму припинення вогню з боку сепаратистів, підтримуваних Росією, підірвали довіру до можливості досягнення тривалого миру за допомогою Мінських угод [25]. Також важливо зазначити, що хоча угоди передбачали проведення місцевих виборів на окупованих територіях, ці вибори так і не відбулися через розбіжності між сторонами щодо їх умов. Резолюція 2202, прийнята Радою Безпеки ООН 17 лютого 2015 року, є важливим документом у контексті мирного врегулювання російсько-українського конфлікту на сході України. Ця резолюція закріпила «Комплекс заходів з імплементації Мінських угод», підписаних у Мінську 12 лютого 2015 року, і стала офіційним підтвердженням міжнародного зобов'язання підтримувати виконання цих угод [93].

Резолюція 2202 визнає важливість Мінських угод і схвалює «Комплекс заходів», який включає низку кроків, спрямованих на припинення конфлікту, відновлення територіальної цілісності України та забезпечення стабільності в регіоні. Документ підкреслює необхідність негайного і всеосяжного припинення вогню, яке повинно було початися з 15 лютого 2015 року. Це припинення бойових дій є фундаментальним кроком у зниженні насильства і створенні умов для подальшого політичного діалогу [93]. Резолюція також

вимагає від обох сторін конфлікту відведення важкого озброєння для створення безпекової зони, яка мінімізує можливість відновлення бойових дій. Відведення озброєння мало розпочатися через два дні після припинення вогню і завершитися протягом 14 днів [15]. Цей процес повинен був здійснюватися під контролем Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), яка мала забезпечити моніторинг виконання угод за допомогою різних технічних засобів, включаючи супутники, дрони та радарне обладнання. Ще одним важливим елементом резолюції є заклик до проведення політичного діалогу щодо місцевих виборів у тимчасово окупованих районах Донецької та Луганської областей [32].

Резолюція передбачає амністію для осіб, причетних до подій у певних районах Донецької та Луганської областей, а також обмін полоненими за принципом «всіх на всіх». Це мало стати важливим кроком для зменшення напруги і забезпечення гуманітарних прав затриманих осіб. Важливим аспектом резолюції є вимога про відновлення контролю України над державним кордоном на всій території конфлікту після проведення місцевих виборів і завершення політичного врегулювання [33; 41]. Відновлення контролю над кордоном мало відбутися під час імплементації конституційної реформи в Україні, яка передбачала децентралізацію влади. Резолюція також містить положення про виведення всіх іноземних збройних формувань і військової техніки з території України, а також про роззброєння всіх незаконних груп. Це було спрямовано на зменшення зовнішнього втручання у конфлікт і стабілізацію ситуації на місцях [34].

Попри амбітні цілі, які ставила перед собою Резолюція 2202, її реалізація зіткнулася з численними труднощами. Основна проблема полягала у відсутності реальних механізмів примусу до виконання умов угоди. Резолюція не передбачала конкретних санкцій або інших заходів для сторін, які порушують її положення, що дало змогу Росії та підтримуваним нею сепаратистам на сході України продовжувати бойові дії та порушувати домовленості без серйозних наслідків. Контроль за виконанням угод,

покладений на ОБСЄ, був обмежений через недостатні ресурси та обмежений доступ спостерігачів до всіх районів конфлікту [6].

Резолюції Ради Безпеки ООН, ухвалені у зв'язку з російсько-українським конфліктом, мали на меті зупинити військові дії, забезпечити гуманітарну допомогу та створити передумови для політичного врегулювання. Однак їх вплив на хід конфлікту залежав від багатьох факторів, включаючи виконання цих резолюцій сторонами конфлікту, роль міжнародного співтовариства у моніторингу виконання та загальну ефективність прийнятих рішень. Наприклад, виконання резолюцій, прийнятих Радою Безпеки ООН, зокрема резолюцій 2166 (2014) та 2202 (2015), зіткнулося з серйозними викликами. Україна, як сторона, що захищала свою територіальну цілісність, дотримувалася багатьох положень цих резолюцій, але зіткнулася з серйозними перешкодами у їх повній імplementації.

Ефективність резолюцій Ради Безпеки ООН у контексті російсько-українського конфлікту була обмеженою через кілька ключових чинників. Перш за все, відсутність реальних механізмів примусу до виконання умов угод виявилася однією з основних причин їх невиконання. Резолюції, хоча й мали значний дипломатичний і політичний вплив, не передбачали конкретних заходів для примушення сторін до дотримання їхніх зобов'язань. Складність моніторингу виконання умов резолюцій, особливо в умовах бойових дій і відсутності доступу міжнародних спостерігачів до всіх зон конфлікту, призвела до того, що порушення режиму припинення вогню і відведення озброєння часто залишалися без належної реакції.

У 2016 році першочерговим завданням РБ ООН було забезпечення дотримання Мінських домовленостей обома сторонами. Рада збиралася кілька разів для обговорення погіршення ситуації на сході України, при цьому держави-члени висловлювали різний рівень занепокоєння. У той час як Сполучені Штати, Велика Британія та інші західні члени Ради послідовно закликали до більш суворого дотримання домовленостей і посилення санкцій проти Росії за її порушення, Росія та її союзники стверджували, що

домовленості мають виконуватися збалансовано, без виокремлення винних сторін. Ці розбіжності підкреслили геополітичну напруженість, що лежить в основі дебатів у Раді Безпеки, оскільки Росія часто використовувала своє становище постійного члена для блокування будь-яких резолюцій або заяв, які вона вважала несправедливо критичними.

Протягом 2017 року РБ ООН не ухвалила жодної нової резолюції, яка була б конкретно присвячена українському конфлікту. Однак це питання залишалося частою темою для обговорення під час брифінгів та дебатів у Раді [121]. Рада Безпеки наголосила на необхідності повної імплементації Мінських домовленостей, при цьому багато членів Ради висловили розчарування відсутністю прогресу. Незважаючи на ці занепокоєння, Рада залишалася обережною, уникаючи будь-яких дій, які могли б призвести до ескалації ситуації. Міжнародне співтовариство було чітко розділене: західні держави виступали за більш рішучі заходи проти Росії, тоді як Росія, підтримувана Китаєм і кількома іншими країнами, чинила опір будь-яким крокам, які могли б розглядатися як каральні або односторонні. У 2018 році РБ ООН продовжувала наполягати на дотриманні Мінських домовленостей [122]. Підхід Ради в цей період відображав делікатне балансування, оскільки вона прагнула зберігати тиск на сторони конфлікту, уникаючи будь-яких дій, які могли б спровокувати подальшу ескалацію. Протягом року тривало насильство на сході України, причому обидві сторони звинувачували одна одну в порушенні режиму припинення вогню [123].

У 2019-2020 роках Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН) стала свідком ескалації напруженості навколо російсько-українського конфлікту, що супроводжувалася зростанням вимог до підзвітності з боку різних міжнародних гравців. У цей період було прийнято дві важливі резолюції, які, хоч і не стосувалися безпосередньо України, пролили світло на ширші геополітичні наслідки конфлікту та динаміку, що розвивається в Раді Безпеки. Резолюція 2482 (2019), ухвалена 19 липня 2019 року, насамперед стосувалася боротьби з тероризмом та зв'язку між міжнародним тероризмом

та організованою злочинністю [94]. Хоча основна увага в ній не була зосереджена на Україні, резолюція містила посилення, які опосередковано стосувалися конфлікту, що триває на сході України. Резолюція визнала дестабілізуючий вплив конфліктів на глобальну безпеку, особливо в регіонах, де державні структури ослаблені, і де терористичні угруповання можуть скористатися хаосом.

У 2020 році 10 січня РБ ООН ухвалила Резолюцію 2504, яка насамперед зосереджувалася на розширенні транскордонних механізмів доставки гуманітарної допомоги в Сирії [95]. Ця резолюція, хоча і зосереджена на сирійській кризі, також підкреслила зростаючі виклики, пов'язані зі збереженням гуманітарного доступу в зонах конфлікту, в тому числі в Україні. Резолюція була суперечливою, оскільки Росія і Китай виступали за обмеження транскордонних операцій, що відображає ширшу тенденцію, коли ці країни більш рішуче відстоюють свої позиції в Раді Безпеки. Дебати навколо Резолюції 2504 підкреслили геополітичну напруженість, яка також була присутня в контексті російсько-української війни. Зосередженість резолюції на гуманітарному доступі резонувала з ситуацією в Україні, де триваючі бойові дії на Донбасі ускладнили доставку допомоги цивільному населенню, яке потрапило під перехресний вогонь. Гуманітарна ситуація на сході України була жахливою, мільйони людей потребували допомоги, але доступу до них часто перешкоджали міркування безпеки та політичні перепони. Все більш наполегливе використання Росією свого права вето в цей період свідчило про посилення її позиції з питань, пов'язаних з Україною.

У 2021 році Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН) з новою силою протистояла ескалації кризи на сході України, оскільки конфлікт між українськими силами та підтримуваними Росією сепаратистами не демонстрував жодних ознак згасання [96]. Резолюція 2578 (2021), ухвалена у квітні, стала значною подією у залученні РБ ООН до українського конфлікту. Резолюція насамперед зосередилася на мандаті Місії Організації Об'єднаних Націй в Україні, якій було доручено здійснювати моніторинг режиму

припинення вогню та підтримувати зусилля, спрямовані на врегулювання конфлікту мирними засобами. Ця резолюція з'явилася в той час, коли бойові дії на сході України посилювалися з частими порушеннями домовленостей про припинення вогню, досягнутих в рамках Мінського процесу. Ескалація бойових дій, включаючи використання важкої артилерії та розгортання додаткових військ уздовж лінії фронту, викликала тривогу в міжнародному співтоваристві, спонукаючи РБ ООН зайняти більш активну позицію. Резолюція 2578 закликала до негайного припинення бойових дій, закликаючи всі залучені сторони поважати режим припинення вогню і утримуватися від дій, які можуть призвести до подальшої ескалації конфлікту [96]. Ухвалення Резолюції 2578 стало зміною підходу РБ ООН і свідчить про визнання того, що конфлікт на сході України є не лише локальною проблемою, але й ширшою загрозою міжнародному миру і безпеці.

Протягом 2021 року РБ ООН провела численні дебати та брифінги щодо ситуації в Україні, під час яких стало очевидним зростаюче міжнародне занепокоєння діями Росії. Ці дискусії часто зосереджувалися на необхідності притягнення Росії до відповідальності, і багато членів Ради, зокрема західні країни, засуджували Росію за її роль у конфлікті та недотримання міжнародного права. Дебати висвітлили різкі відмінності у сприйнятті конфлікту різними членами РБ ООН. У той час як Сполучені Штати, Велика Британія і кілька європейських країн наполягали на більш жорстких формулюваннях і рішучих діях проти Росії, інші члени, зокрема Китай і кілька непостійних членів, виступали за більш збалансований підхід, закликаючи до діалогу і переговорів [137].

Росія, як постійний член РБ ООН з правом вето, відігравала центральну роль у формуванні реакції Ради Безпеки на конфлікт. Протягом року Росія послідовно накладала вето або пом'якшувала резолюції, які, на її думку, були надто критичними або упередженими щодо її політики. Москва стверджувала, що конфлікт на сході України є внутрішньою справою України, і відкидала будь-які спроби інтернаціоналізувати це питання або нав'язати рішення, які не

відповідають її інтересам [108]. Ця позиція глибоко розходила з поглядами багатьох інших членів Ради, які вважали Росію ключовим підбурювачем конфлікту і вірили, що лише через зовнішній тиск можна досягти його врегулювання [99].

Дебати в Раді Безпеки у 2021 році також вивели на перший план питання відповідальності за воєнні злочини та порушення прав людини, скоєні під час конфлікту. Під час цих дискусій часто звучали повідомлення про зловживання з обох сторін, зокрема невибіркові обстріли цивільних районів і націленість на об'єкти критичної інфраструктури [124]. Однак, незважаючи на зростаючі заклики до підзвітності, Рада залишалася паралізованою, не в змозі узгодити будь-які конкретні кроки для вирішення цих питань через постійні розбіжності між її членами [125]. 2021 рік став роком загострення конфлікту на сході України та зростаючого розчарування міжнародної спільноти через неспроможність РБ ООН діяти рішуче. Резолюція 2578, хоча й ознаменувала зсув у бік більшого міжнародного залучення до моніторингу конфлікту, зрештою підкреслила обмеженість підходу Ради Безпеки.

Отже, аналіз резолюцій Ради Безпеки ООН за 2014-2015 рр., прийнятих у зв'язку з російсько-українською війною, показує, що вони відіграли важливу роль у формуванні міжнародної реакції на агресію Росії та у спробах мирного врегулювання конфлікту. Ці резолюції підтвердили суверенітет і територіальну цілісність України, створили політичний і правовий контекст для міжнародних санкцій проти Росії та забезпечили основу для подальших дипломатичних зусиль. Однак, попри свої значні політичні та правові наслідки, резолюції Ради Безпеки ООН виявилися обмежено ефективними у досягненні тривалого миру. Реакція Ради Безпеки ООН на агресію Росії проти України в період з 2016 по 2021 рік висвітлює значні виклики у спроможності Ради вирішувати конфлікти за участю потужних держав-членів. Зусилля РБ ООН за цей період демонструють як сильні, так і слабкі сторони нинішньої структури Ради та процесів прийняття рішень. Ефективність реагування РБ ООН на конфлікт була серйозно обмежена геополітичними реаліями її

членства. Початковий підхід Ради, зосереджений на дипломатії та імплементації Мінських домовленостей, ґрунтувався на бажанні досягти мирного врегулювання шляхом переговорів та діалогу. Однак відсутність механізмів примусу та постійні порушення угод про припинення вогню виявили обмеженість цієї стратегії, оскільки вона не змогла забезпечити міцний мир або зупинити ескалацію бойових дій.

2.2. Санкції як інструменту тиску на Росію

2.2.1. Механізм введення санкцій та право вето Росії

Рада Безпеки ООН є головним органом, відповідальним за підтримання міжнародного миру і безпеки, з повноваженнями накладати санкції відповідно до Глави VII Статуту ООН. Санкції - це один з невійськових інструментів, доступних РБ ООН, призначений для примусу до дотримання міжнародних норм без застосування сили [127]. Ці заходи можуть включати економічні обмеження, ембарго на постачання зброї, заборони на поїздки та інші форми дипломатичної ізоляції. Процес запровадження санкцій, як правило, починається з пропозиції резолюції одним або кількома членами РБ ООН. Потім ця резолюція обговорюється, до неї вносяться поправки і ставиться на голосування [78]. Для того, щоб резолюція була прийнята, вона повинна отримати щонайменше дев'ять голосів «за» з 15 членів Ради, без права вето з боку жодного з п'яти постійних членів: США, Великої Британії, Франції, Китаю та Росії.

Статус Росії як постійного члена РБ ООН створює значні перешкоди для запровадження санкцій безпосередньо Радою [110]. Право вето дозволяє будь-якому з постійних членів заблокувати ухвалення будь-якої резолюції по суті, незалежно від рівня підтримки, яку вона може мати з боку інших членів [128]. Це стало особливо проблематичним у випадку агресії Росії проти України, оскільки Москва неодноразово використовувала своє право вето для блокування резолюцій РБ ООН, які б накладали санкції або вживали інших

каральних заходів проти неї [103]. Використання Росією права вето для захисту від санкцій РБ ООН підкреслює внутрішню обмеженість Ради Безпеки в ситуаціях, коли один з її постійних членів залучений до конфлікту [118]. Така динаміка призвела до критики РБ ООН як неефективної у вирішенні великих конфліктів, де під загрозою опиняються інтереси постійних членів. Неспроможність запровадити санкції через РБ ООН підштовхнула інших міжнародних гравців, зокрема Європейський Союз (ЄС) та Сполучені Штати, до односторонніх або багатосторонніх дій поза межами ООН [76]. Щоб обійти вето Росії, ці гравці використовували альтернативні механізми для запровадження санкцій. ЄС і США, часто в координації з іншими союзниками, запровадили низку економічних і фінансових санкцій, спрямованих на ключові сектори російської економіки, включаючи енергетику, оборону і фінанси. Ці заходи, хоча і не були офіційно схвалені ООН, мали значний вплив на економіку Росії та її здатність підтримувати військові операції в Україні [129].

Використання санкцій поза рамками РБ ООН відображає ширшу тенденцію в міжнародних відносинах, коли багатосторонні дії все частіше відбуваються поза традиційними структурами ООН через безвихідь, що склалася в Раді Безпеки [75]. Однак такий підхід також має обмеження, оскільки ефективність санкцій може бути підірвана відсутністю універсального правозастосування та здатністю держав, проти яких вони спрямовані, знаходити альтернативних партнерів, готових обійти обмеження.

Таким чином, хоча РБ ООН має формальне право накладати санкції як інструмент міжнародного тиску, право вето Росії фактично заблокувало прийняття Радою значущих дій у відповідь на її агресію в Україні. Це призвело до збільшення кількості санкцій, запроваджених окремими державами або групами держав, що підкреслює складність підтримання міжнародного порядку, коли механізми примусу в рамках ООН обмежені геополітичними інтересами її найвпливовіших членів.

2.2.2. Оцінка впливу санкцій на позиції сторін конфлікту

Вплив санкцій на конфлікт між Росією та Україною є предметом широкого аналізу та дискусій. Санкції покликані послабити економіку агресора, зменшити його здатність вести війну та чинити тиск на його уряд, щоб змусити його змінити свою поведінку. У контексті конфлікту в Україні санкції спрямовані на різні аспекти російської економіки - від фінансових установ до експорту енергоносіїв, які є критично важливими для російського державного бюджету [65].

Санкції, запроваджені ЄС, США та іншими союзниками, мали відчутний вплив на російську економіку [66]. Обмеження доступу до міжнародних фінансових ринків обмежили здатність російських банків і компаній залучати капітал, що призвело до зниження інвестицій та економічного зростання [140]. Енергетичний сектор, який є основним джерелом доходів для російського уряду, особливо постраждав від санкцій, що обмежують доступ до технологій та обладнання, необхідних для розробки нових нафтових і газових родовищ [134]. Згідно з різними дослідженнями, ці заходи сприяли уповільненню економічного зростання і посилили проблеми, спричинені низькими світовими цінами на нафту в середині 2010-х років [67]. Незважаючи на ці економічні виклики, російський уряд вжив заходів для пом'якшення впливу санкцій. Це включає посилення державного контролю над ключовими секторами, просування політики імпортозаміщення та пошук альтернативних ринків і партнерів, особливо в Азії [135]. Хоча ці заходи принесли певне полегшення, вони не повністю компенсували втрати, понесені через санкції. Більше того, довгостроковий вплив скорочення іноземних інвестицій та технологічної ізоляції може послабити економічні перспективи Росії в найближчі роки [51].

З політичної точки зору, санкції мали неоднозначний вплив на поведінку Росії. З одного боку, економічний тиск не призвів до суттєвої зміни стратегічних цілей Росії в Україні. Анексія Криму та підтримка сепаратистських рухів на сході України залишаються в центрі російської

політики, і немає жодних ознак того, що санкції змусили Москву переглянути ці позиції [81]. З іншого боку, санкції посилили міжнародну ізоляцію Росії, особливо у відносинах із західними країнами, і обмежили її здатність проектувати владу за межі свого безпосереднього оточення. На внутрішньому рівні російський уряд використав санкції для посилення свого наративу про опір західній агресії, зміцнюючи внутрішню підтримку своїх дій в Україні. Це супроводжувалося посиленням політичного контролю і придушенням інакомислення, оскільки Кремль прагне зберегти стабільність в умовах економічних труднощів [106].

Для України запровадження санкцій проти Росії стало як джерелом полегшення, так і розчарування. Санкції надали Україні певні важелі впливу на переговори з Росією і допомогли обмежити можливості Росії щодо ескалації конфлікту [109]. Однак ефективність цих санкцій була обмежена здатністю Росії до адаптації та відсутністю єдиної міжнародної реакції. Більше того, економічні витрати конфлікту, посилені санкціями, також вплинули на економіку України, яка бореться з рецесією і втратою контролю над частиною своєї території [114]. З точки зору ширшого конфлікту, санкції не привели до його вирішення, а скорішесили позиції сторін, що беруть участь у конфлікті. Росія залишається рішуче налаштованою зберегти свій вплив на Україну, в той час як Україна продовжує покладатися на підтримку Заходу у протистоянні російській агресії [112].

Отже, використання санкцій як інструменту тиску в конфлікті між Росією та Україною ілюструє складність сучасних міжнародних відносин. Хоча санкції мали значний економічний та політичний вплив, вони не змогли досягти своєї основної мети - змінити поведінку Росії в Україні. Ефективність санкцій обмежується здатністю держави, проти якої вони спрямовані, адаптуватися, а також геополітичними реаліями, які стримують колективні дії через такі інституції, як Рада Безпеки ООН. Оскільки конфлікт триває, роль санкцій залишається вирішальним, але недостатнім елементом у ширшій стратегії управління кризою.

2.3. Позиція України в Раді Безпеки ООН

2.3.1. Пріоритети діяльності України як непостійного члена Ради Безпеки у 2016-2017 рр.

Анексія Криму в 2014 році та конфлікт на сході України стали поворотним моментом у міжнародних відносинах та глобальній безпеці. Україна, зіткнувшись з безпрецедентним викликом, використала свою позицію в міжнародному співтоваристві, зокрема в ООН та її Раді Безпеки, щоб протистояти агресії та заручитися глобальною підтримкою [45]. Під час свого перебування в якості непостійного члена Ради Безпеки ООН у 2016-2017 роках Україна зіткнулася з критично важливим завданням орієнтуватися в складних питаннях міжнародної дипломатії, одночасно протидіючи екзистенційній загрозі, спричиненій російською агресією. Цей період ознаменувався стратегічними зусиллями України, спрямованими на використання своєї позиції в Раді Безпеки для відстоювання національних інтересів та сприяння зміцненню глобальної безпеки і миру [52].

Одним із найнагальніших пріоритетів України в цей час була протидія російській агресії. Конфлікт, що розпочався у 2014 році з анексії Криму та дестабілізації ситуації на сході України, залишався центральним питанням для українського уряду. Як непостійний член Ради Безпеки, Україна мала унікальну можливість привертати увагу міжнародної спільноти до цих подій. Українська делегація постійно порушувала питання незаконних дій Росії, домагаючись того, щоб ситуація залишалася постійним пунктом порядку денного Ради Безпеки [8]. У такий спосіб Україна намагалася не допустити, щоб її конфлікт був затьмарений іншими глобальними кризами, і зберегти стійку міжнародну реакцію. Для цього Україна застосовувала дипломатичну стратегію, спрямовану на створення коаліції підтримки в Раді Безпеки, зокрема серед західних членів, таких як США, Велика Британія та Франція. Ці країни, які поділяли занепокоєння України щодо російської агресії, відіграли ключову роль у підтримці зусиль України, спрямованих на винесення на розгляд Ради резолюцій, що засуджують дії Росії [39].

Україна робила сильний акцент на просуванні міжнародного права та принципів, закріплених у Статуті Організації Об'єднаних Націй. Дипломатичні зусилля України були глибоко вкорінені в захисті непорушності кордонів та суверенітету держав - принципів, які були грубо порушені діями Росії в Криму та на сході України. Висвітлюючи ці порушення, Україна прагнула посилити актуальність і авторитет міжнародного права як наріжного каменю глобального миру і безпеки. Такий підхід був покликаний не лише захистити територіальну цілісність України, але й закликати інші держави-члени, особливо ті, що перебувають у подібних ситуаціях, об'єднатися навколо цих універсальних принципів [39].

Адвокація України в Раді Безпеки також поширювалася на вирішення питань прав людини та гуманітарних проблем у регіонах, що постраждали від конфлікту. Українська делегація наполегливо працювала над тим, щоб привернути увагу міжнародної спільноти до порушень прав людини, скоєних російськими та підтримуваними Росією силами в Криму та на сході України. Повідомлення про свавільні затримання, тортури та придушення політичного інакомислення регулярно надавалися Раді, змальовуючи похмуру картину ситуації на цих окупованих територіях [9]. Наголошуючи на цих порушеннях прав людини, Україна прагнула розширити сферу міжнародного засудження Росії, зображуючи її не лише як агресора, але й як порушника основоположних прав людини.

Зміцнення регіональної безпеки було ще одним критично важливим пріоритетом для України під час її перебування в Раді Безпеки. Україна послідовно наголошувала на більш широких наслідках дій Росії, стверджуючи, що конфлікт є не просто двостороннім питанням, а частиною більш широкої стратегії Росії, спрямованої на дестабілізацію східноєвропейського регіону та Чорноморського басейну [58]. Розглядаючи конфлікт у такому ширшому контексті, Україна намагалася заручитися міжнародною підтримкою для посилення співпраці у вирішенні цих регіональних безпекових викликів. Україна виступала за посилення ролі регіональних організацій, таких як

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), і закликала до посилення підтримки країн регіону, вразливих до російського впливу. Такий підхід відображав розуміння Україною того, що її власна безпека нерозривно пов'язана зі стабільністю її сусідів і регіону в цілому [9].

Україна брала активну участь у дискусіях щодо миротворчості та врегулювання конфліктів у Раді Безпеки ООН. З огляду на конфлікт, що триває на її території, Україна була рішучим прихильником розгортання миротворчої місії ООН на сході України [113]. Однак ця пропозиція зіткнулася зі значним опором, особливо з боку Росії, яка мала право вето в Раді Безпеки ООН. Незважаючи на ці виклики, Україна продовжувала виступати за міжнародну участь у врегулюванні конфлікту та брала участь у ширших дискусіях щодо реформування миротворчих операцій ООН [90]. Внесок України в ці дискусії був частиною її ширшої стратегії пошуку міжнародної підтримки та втручання у конфлікт, підкреслюючи потребу в більш ефективних та оперативних миротворчих механізмах, здатних відповідати на сучасні виклики безпеці.

Отже, перебування України в якості непостійного члена Ради Безпеки ООН у 2016-2017 роках характеризувалося цілеспрямованим та стратегічним підходом до дипломатії. Визначаючи пріоритетами протидію російській агресії, просування міжнародного права, вирішення проблем з правами людини, зміцнення регіональної безпеки, підтримку миротворчості та врегулювання конфліктів, Україна прагнула використати свою позицію в Раді Безпеки для захисту національних інтересів та сприяння глобальному миру і безпеці. Незважаючи на виклики, пов'язані з російським правом вето, зусилля України відіграли важливу роль у залученні міжнародної спільноти до врегулювання конфлікту та висвітленні ширших наслідків дій Росії для глобальної безпеки.

2.3.2. Вплив української дипломатії на роботу Ради Безпеки у контексті агресії Росії

Дипломатичні зусилля України в Раді Безпеки Організації Об'єднаних Націй мали вирішальне значення для формування реакції Ради на конфлікт з Росією, що триває. Період з 2014 по 2022 рік, зокрема непостійне членство України у 2016-2017 роках, був позначений як значними досягненнями, так і помітними викликами. Вплив України на порядок денний Ради Безпеки, її здатність створювати коаліції та внесок у глобальний дискурс про міжнародне право та безпеку були критично важливими аспектами її дипломатичної стратегії [38].

Одним з найпомітніших успіхів України була її здатність постійно тримати конфлікт з Росією на порядку денному Ради Безпеки. В умовах, коли численні глобальні кризи змагаються за увагу, наполегливі дипломатичні зусилля України забезпечили те, що її ситуація залишалася центральною темою для обговорення. Це досягнення не було випадковим, а стало результатом ретельно організованих дій українських дипломатів. Вони підготували детальні доповіді, в яких висвітлювали триваючу агресію, порушення прав людини та міжнародного права з боку Росії. Ці доповіді мали вирішальне значення для підтримання видимості конфлікту, надаючи Раді Безпеки актуальну та переконливу інформацію, яка потребувала обговорення [30].

Українська делегація організовувала спеціальні засідання та брифінги, які були присвячені виключно ситуації в Україні. На цих заходах часто виступали українські посадовці, представники міжнародних організацій, а іноді навіть цивільні особи, які постраждали від конфлікту. Такі засідання відігравали важливу роль у мобілізації міжнародної підтримки та збереженні морально-політичного тиску на Росію. Забезпечуючи постійне повернення до українського питання в Раді Безпеки, Україні вдалося не допустити нормалізації ситуації або її затьмарення іншими глобальними подіями, що було значним ризиком з огляду на швидкий темп розвитку міжнародних

відносин [31]. Окрім утримання конфлікту в фокусі уваги, дипломатична стратегія України передбачала побудову міцних коаліцій у Раді Безпеки. Усвідомлюючи важливість підтримки з боку впливових держав-членів, Україна зосередилася на зміцненні своїх альянсів із західними членами, зокрема зі США, Великою Британією та Францією. Ці країни не лише співчували скрутному становищу України, але й поділяли ширший стратегічний інтерес у протидії російському впливу та агресії. Їхня підтримка мала вирішальне значення для просування резолюцій, які засуджували дії Росії та посилювали відданість міжнародного співтовариства суверенітету і територіальній цілісності України [104].

Однак зусилля України щодо розширення бази підтримки за межами західного блоку виявилися більш складними. Геополітичний ландшафт Ради Безпеки є складним, і багато позаблокових країн та країн, що мають тісніші зв'язки з Росією, не поспішають займати рішучу позицію проти Москви. Ці країни часто ретельно зважують свої позиції, балансуючи між дипломатичними та економічними відносинами з Росією та принципами міжнародного права і прав людини. Незважаючи на ці виклики, здатність України заручитися значною підтримкою ключових членів Ради, особливо серед західних держав, свідчить про ефективність її дипломатичних зусиль. Формування коаліції було життєво важливим не лише для ухвалення резолюцій, але й для підтримання послідовного наративу засудження Росії [26].

Важливим аспектом української дипломатії в Раді Безпеки були зусилля, спрямовані на висвітлення порушень Росією міжнародного права та її ізоляцію в Раді. Від самого початку Україна позиціонувала конфлікт як чітке і недвозначне порушення Статуту Організації Об'єднаних Націй, який забороняє застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави [130]. Послідовно представляючи конфлікт у цих термінах, Україна прагнула делегітимізувати дії Росії та підірвати виправдання, які Москва надавала для анексії Криму та участі у військових

діях на сході України. Ця стратегія ізоляції Росії була частково успішною. Вона призвела до ухвалення кількох резолюцій, які засудили дії Росії та зміцнили міжнародно-правову базу протидії агресії. Ці резолюції, хоча іноді й мали символічний характер через можливість Росії накласти вето на більш жорсткі заходи, мали вирішальне значення для підтримання легітимності позиції України та ширшого міжнародного правопорядку [19].

Дипломатичні зусилля України також мали ширший вплив на дискурс глобальної безпеки в рамках Ради Безпеки. Конфлікт в Україні підняв фундаментальні питання щодо ефективності системи ООН, особливо у протидії агресії з боку постійного члена Ради Безпеки. Той факт, що Росія, постійний член з правом вето, виступила агресором у цьому конфлікті, виявив значні недоліки у процесах прийняття рішень в ООН та обмеження чинної міжнародно-правової бази. Українські дипломати відіграли вирішальну роль у сприянні цим дискусіям, виступаючи за реформи, які б зробили Раду Безпеки більш оперативною та менш вразливою до паралічу, спричиненого правом вето [13].

Незважаючи на ці зусилля, Україна зіткнулася зі значними обмеженнями у своїй здатності впливати на рішення Ради Безпеки. Найсуттєвішою проблемою було право вето Росії як постійного члена, що часто призводило до того, що Рада не могла вжити рішучих заходів проти Росії. Це структурне обмеження було джерелом значного розчарування для України та її союзників, оскільки воно підкреслювало внутрішній дисбаланс влади в Раді Безпеки. Незалежно від того, наскільки переконливими були докази або наскільки широкою була підтримка резолюції, вето Росії могло заблокувати будь-які суттєві заходи, що змушувало Україну покладатися на дипломатичний тиск і моральне переконання, а не на конкретні дії з боку Ради [44]. Орієнтуючись у цьому складному середовищі, українські дипломати повинні були збалансувати свої зусилля, спрямовані на отримання підтримки, з реальним співвідношенням сил у Радбезі. Вони працювали над створенням якомога ширшої коаліції, розуміючи, що одностайна або майже одностайна підтримка

з боку інших членів Ради все одно може чинити тиск на Росію, навіть якщо це не призведе до ухвалення обов'язкових до виконання резолюцій [10].

Таким чином, вплив України на роботу Ради Безпеки в умовах російської агресії був позначений поєднанням стратегічних успіхів і значних викликів. Завдяки наполегливим дипломатичним зусиллям Україні вдалося утримати конфлікт з Росією в центрі порядку денного Ради Безпеки, створити коаліції підтримки та зробити свій внесок у глобальний дискурс з питань безпеки та міжнародного права. Однак структурні обмеження Ради Безпеки, зокрема, право вето Росії, часто обмежували здатність України досягати більш конкретних результатів. Незважаючи на ці виклики, українська дипломатія у цей період висвітлювала складність міжнародних відносин та підкреслила необхідність постійних дискусій щодо реформування системи глобального управління для кращого реагування на сучасні безпекові виклики.

РОЗДІЛ 3

ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН (2022-2024 РР.)

3.1. Резолюції Ради Безпеки ООН щодо російсько-української війни у 2022-2024 рр.

3.1.1. Вплив ухвалених резолюцій на перебіг повномасштабного вторгнення

2022 рік став переломним у російсько-українському конфлікті, що триває, коли ситуація різко загострилася після повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого. Міжнародна реакція на цю агресію була швидкою, і Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН) швидко зібралася для вирішення кризи. Однак події, що відбулися після цього, висвітлили як повноваження, так і обмеження РБ ООН у вирішенні таких конфліктів, особливо коли постійний член Ради бере безпосередню участь в агресії. Резолюція 2623 (2022), прийнята 27 лютого 2022 року, стала прямою відповіддю на вторгнення Росії в Україну [107]. Резолюція засудила дії Росії як порушення міжнародного права та Статуту ООН і вимагала негайного припинення бойових дій та виведення російських військ з української території. Резолюція також закликала до захисту цивільного населення та поваги до суверенітету і територіальної цілісності України. Різкі формулювання резолюції відображають серйозну стурбованість більшості членів РБ ООН стрімким погіршенням ситуації та можливістю масових людських страждань. Підтримка Резолюції 2623 була широкою, але не одностайною. Більшість членів РБ ООН, включаючи США, Великобританію, Францію та інші, проголосували за резолюцію, визнавши вторгнення явним порушенням міжнародного миру і безпеки. Ці члени розглядали резолюцію як необхідний і невідкладний захід для врегулювання кризи, що стрімко розгортається, і як сигнал міжнародного співтовариства про засудження дій Росії. Однак на резолюцію було накладено вето з боку Росії, постійного члена

Ради Безпеки. Вето Росії було очікуваним, зважаючи на її безпосередню участь у конфлікті та контроль над наративом, який вона презентувала міжнародній спільноті [100; 101].

Право постійних членів блокувати будь-яку резолюцію, незважаючи на ширший консенсус або серйозність ситуації. Це вето фактично паралізувало РБ ООН, не дозволивши їй вжити жодних рішучих заходів для зупинки вторгнення або пом'якшення його наслідків [70]. Вето на резолюцію 2623 стало одним з найбільш значущих і суперечливих моментів в новітній історії Ради Безпеки. Воно яскраво проілюструвало глибокі розбіжності всередині Ради, особливо між Росією та західними державами, і підкреслило обмеження РБ ООН у виконанні свого основного мандату з підтримання міжнародного миру і безпеки, коли агресор є одним з її членів. Нездатність РБ ООН діяти рішуче перед обличчям такого кричущого порушення міжнародного права викликала широку критику і поставила під сумнів ефективність Ради Безпеки у вирішенні глобальних конфліктів [89].

Після того, як РБ ООН зайшла в глухий кут, питання було передано на розгляд Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, яка відповідно до резолюції «Єдність заради миру» уповноважена діяти, коли Рада Безпеки не може цього зробити [126]. Генеральна Асамблея швидко скликала надзвичайну спеціальну сесію і 2 березня 2022 року прийняла Резолюцію ES-11/1 [64]. Ця резолюція найрішучішим чином засудила російське вторгнення в Україну, вимагала негайного виведення російських військ і закликала до захисту цивільного населення та забезпечення гуманітарного доступу.

Резолюція ES-11/1 була підтримана переважною більшістю держав-членів ООН: 141 країна проголосувала «за», 5 – «проти», 35 – «утрималися». Резолюція Генеральної Асамблеї, хоча і не є юридично зобов'язуючою, має значну моральну та політичну вагу, відображаючи широке міжнародне засудження дій Росії та солідарність з Україною [64]. Резолюція також продемонструвала відданість світової спільноти принципам суверенітету, територіальної цілісності та міжнародного права, навіть коли Рада Безпеки

була не в змозі діяти через право вето. Залучення Генеральної Асамблеї стало прямим наслідком паралічу Ради Безпеки і підкреслило обмеженість сучасної міжнародної системи у вирішенні конфліктів за участю потужних держав. Події 2022 року, зокрема ухвалення та подальше вето на Резолюцію 2623, підкреслили необхідність реформування РБ ООН. Право вето, покликане запобігти війні великих держав одна проти одної, натомість часто використовувалося для того, щоб захистити ці держави від відповідальності, навіть у випадках явних порушень міжнародного права.

Вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року ознаменувало значну ескалацію конфлікту, який сягає своїм корінням у давню геополітичну напруженість між двома країнами. Анексія Криму Росією у 2014 році та подальша підтримка сепаратистських рухів на сході України створили підґрунтя для цього повномасштабного вторгнення. Вторгнення не лише порушило суверенітет України, але й кинуло серйозний виклик міжнародному порядку, встановленому після Другої світової війни, зокрема принципам територіальної цілісності та забороні застосування сили відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй (ООН, 1945 р.) [85].

Після того, як Російська Федерація розпочала повномасштабне вторгнення в Україну в лютому 2022 року, Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН) зіткнулася зі значними труднощами у формулюванні ефективної реакції. Основною перешкодою було право вето, яким володіла Росія, постійний член Ради, що фактично блокувало будь-які резолюції, які прямо засуджували її дії або вимагали виведення військ. Незважаючи на ці виклики, кілька ключових резолюцій були запропоновані і, в деяких випадках, прийняті, хоча вони часто стикалися зі значними обмеженнями. Ці резолюції були спрямовані на різні аспекти конфлікту, включаючи вимоги щодо припинення вогню, захисту цивільного населення та засудження територіальних анексій з боку Росії [79].

Однією з перших реакцій РБ ООН на російське вторгнення стала пропозиція Резолюції 2623 (Резолюція РБ ООН 2623: Негайне припинення

вогню та виведення військ) у лютому 2022 року [107]. Ця резолюція закликала до негайного припинення вогню та виведення російських військ з території України. Резолюція підкреслила ключові принципи, закріплені в Статуті ООН, зокрема, заборону застосування сили, повагу до суверенітету і територіальної цілісності держав, а також важливість мирного вирішення спорів. Однак Росія скористалася своїм правом вето, щоб заблокувати прийняття Резолюції 2623, не дозволивши РБ ООН офіційно засудити її військові дії або надати мандат на виведення. Це вето не лише висвітлює внутрішні обмеження, притаманні РБ ООН при вирішенні конфліктів за участю її постійних членів, але й підкреслило ширшу проблему самого права вето. Спочатку призначене для запобігання одностороннім діям великих держав, які можуть призвести до глобального конфлікту, право вето часто використовувалося цими самими державами для того, щоб захистити себе від міжнародної відповідальності [63].

Після провалу Резолюції 2623 РБ ООН зосередила свою увагу на ескалації гуманітарної кризи в Україні. Резолюція 2624 (Резолюція РБ ООН 2624: Гуманітарний доступ та захист), запропонована в березні 2022 року, закликала до необмеженого гуманітарного доступу до всіх постраждалих районів України та наголошувала на захисті цивільного населення, особливо вразливих груп, таких як жінки та діти [131]. Резолюція 2624 була прийнята одноголосно, оскільки вона зосереджена на гуманітарних питаннях, а не на прямій критиці військових дій Росії. Ухвалення Резолюції 2624 було важливим з кількох причин. По-перше, вона продемонструвала здатність РБ ООН досягати консенсусу з гуманітарних питань, навіть в умовах глибоких геополітичних розбіжностей. Резолюція сприяла створенню гуманітарних коридорів, що дозволило доставити допомогу в обложені міста та уможливило евакуацію цивільного населення із зон конфлікту. Це було надзвичайно важливим кроком, оскільки конфлікт вже призвів до значної кількості жертв серед цивільного населення та переміщених осіб, створивши гостру потребу в скоординованих міжнародних гуманітарних зусиллях.

В умовах продовження конфлікту Росія продовжила анексію кількох українських територій, що призвело до подальшої ескалації ситуації. У відповідь РБ ООН запропонувала Резолюцію 2625 (Резолюція РБ ООН 2625: Засудження анексії українських територій), яка засудила ці дії як порушення міжнародного права і підтвердила суверенітет і територіальну цілісність України [132]. Резолюція мала на меті надіслати чіткий сигнал про те, що міжнародне співтовариство не визнає легітимність територіальних претензій Росії і що такі дії не будуть толеруватися міжнародним правом. Однак, як і на Резолюцію 2623, на Резолюцію 2625 також було накладено вето з боку Росії, що завадило її ухваленню. Незважаючи на це, важливість Резолюції 2625 полягає в її символічному значенні та широкій підтримці, яку вона отримала від інших членів РБ ООН та міжнародної спільноти в цілому. Хоча вона не призвела до обов'язкових до виконання дій, резолюція зміцнила міжнародну норму проти насильницького придбання територій і створила основу для подальшого дипломатичного та економічного тиску на Росію. Неодноразове використання Росією права вето в цих випадках підкреслило більш широкі наслідки для міжнародного права і глобального управління.

Резолюція ES-11/6 Генеральної Асамблеї ООН під назвою «Принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй, які лежать в основі досягнення всеосяжного, справедливого та міцного миру в Україні» є визначним моментом у реакції міжнародної спільноти на триваючу конфлікт між Росією та Україною. Ця резолюція, ухвалена 23 лютого 2023 року під час одинадцятої позачергової спеціальної сесії Генасамблеї, закликає Росію «негайно, повністю та безумовно вивести всі свої збройні сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів» [97]. Прийняття Резолюції ES-11/6 стало прямою відповіддю на триваючу ескалацію конфлікту та продовження окупації території України російськими військами. Закликаючи до негайного та беззастережного виведення російських військ, резолюція підтверджує принципи територіальної цілісності та суверенітету, які є фундаментальними для міжнародного правопорядку, встановленого Статутом ООН.

Іншим критичним аспектом резолюції ES-11/6 є її зв'язок із «формулою миру», запропонованою президентом України Володимиром Зеленським восени 2022 року. Цей план із десяти пунктів був розроблений, щоб припинити повномасштабне вторгнення Росії та створити рамки для стійкого миру. Хоча резолюція містить ключові елементи плану Зеленського, такі як виведення російських військ і відновлення територіальної цілісності України, вона навмисно ширша та менш детальна. Цей ширший обсяг дозволяє резолюції отримати більшу підтримку серед держав-членів ООН, багато з яких можуть мати різні погляди на особливості врегулювання конфлікту, але погоджуються з фундаментальними принципами міжнародного права та миру [43].

Значення Резолюції ES-11/6 полягає не лише в її змісті, а й у контексті її прийняття. Резолюція, прийнята майже через рік після початку повномасштабного вторгнення, відображає зростаюче нетерпіння та розчарування міжнародної спільноти через відсутність прогресу в мирному врегулюванні. Бажання Генеральної Асамблеї прийняти таку резолюцію свідчить про міцний консенсус серед її членів щодо того, що ситуація в Україні потребує твердої та принципової відповіді, навіть якщо Рада Безпеки залишиться в глухому куті через право вето її постійних членів. Однак резолюція також стикається з проблемами. Будучи резолюцією Генеральної Асамблеї, їй бракує механізмів забезпечення виконання, якими володіють резолюції Ради Безпеки. Це означає, що хоча він може чинити моральний і політичний тиск на Росію, він не може змусити підкоритися. Успіх резолюції у забезпеченні відчутних змін на місцях значною мірою залежить від бажання міжнародної спільноти підкріпити це конкретними діями, такими як продовження санкцій, дипломатичні зусилля та підтримка України [73].

Одним із найважливіших наслідків резолюцій РБ ООН після вторгнення у 2022 році стало виявлення обмежень Ради щодо ефективного врегулювання конфліктів за участю її постійних членів. Неодноразове застосування Росією права вето було особливо показовим, оскільки це не лише заблокувало ухвалення конкретних резолюцій, але й підкреслило фундаментальний

недолік у структурі РБ ООН. Право вето, спочатку задумане як гарантія запобігання ескалації конфліктів між наймогутнішими державами світу, у цьому контексті стало перешкодою для рішучих дій. Коли один із Р5 (п'ять постійних членів РБ ООН) причетний до порушення міжнародного права, як Росію звинуватили в Україні, право вето стає для цієї країни інструментом, щоб захистити себе від міжнародного осуду та відповідальності. Ця динаміка призвела до ситуації, коли РБ ООН часто стає неефективним, нездатним виконувати свій основний мандат із підтримання міжнародного миру та безпеки у випадках, коли на карту поставлені інтереси члена Р5 [88].

Вплив цього обмеження є не лише процедурним, але має ширші наслідки для міжнародного правового та політичного порядку. Нездатність РБ ООН діяти рішуче породила питання щодо ефективності та актуальності міжнародної системи в її нинішньому вигляді. Якщо орган, відповідальний за підтримання глобального миру, неієздатний саме тими повноваженнями, які він прагне регулювати, це не тільки підриває його авторитет, але й підриває довіру міжнародної спільноти до ефективності багатосторонньої дипломатії. Це призвело до нових закликів до реформ у РБ ООН, зокрема щодо використання права вето. Були висунуті різні пропозиції, такі як обмеження використання права вето в ситуаціях, пов'язаних із масовими звірствами, або вимога супербільшості для його застосування, але ці пропозиції стикаються зі значними політичними перешкодами, зокрема з боку членів Р5, які отримують вигоду від поточної системи [59].

Важливим наслідком резолюцій РБ ООН щодо російського вторгнення в Україну є їхня роль у посиленні важливості міжнародних норм, зокрема заборони застосування сили та поваги до державного суверенітету. Навіть якщо ці резолюції не призвели до обов'язкових дій, вони все ж зіграли вирішальну роль у формуванні глобального наративу навколо конфлікту. Дискусії та дебати в Раді Безпеки ООН, хоча часто і безрезультатні з точки зору негайних результатів, послужили для прояснення та зміцнення принципів, які лежать в основі міжнародного порядку. Наприклад, резолюції,

які засуджують анексію Росією українських територій, хоч і на них було накладено вето, тим не менше зміцнили світовий консенсус проти насильницького захоплення території [139]. Дії РБ ООН, або в деяких випадках бездіяльність, мали прямий вплив на підхід ширшого міжнародного співтовариства до конфлікту. Нездатність Ради прийняти обов'язкові резолюції з ключових питань стала джерелом значного розчарування для багатьох держав-членів, що спонукало деяких шукати альтернативні шляхи для дій. Одним із таких напрямків була Генеральна Асамблея ООН, де країни-члени прагнули ухвалити резолюції, що засуджують дії Росії та закликають до міжнародної підтримки України. На відміну від Радбезу ООН, Генеральна Асамблея не діє в рамках тих самих обмежень щодо права вето, що дозволяє ширше, більш демократично висловлювати світову думку, навіть якщо її резолюції не є юридично обов'язковими [98].

Отже, резолюції РБ ООН у відповідь на російське вторгнення в Україну мали глибокі наслідки для міжнародного права, глобального управління та майбутнього міжнародного порядку. Хоча ці резолюції підкреслили обмеженість РБ ООН, особливо у вирішенні конфліктів за участю її постійних членів, вони також відіграли вирішальну роль у зміцненні міжнародних норм і формуванні глобальної реакції на конфлікт. Виклики, з якими стикається РБ ООН у цьому контексті, викликали нові заклики до реформування, підкреслюючи необхідність створення більш ефективної та представницької міжнародної системи, здатної реагувати на складні виклики 21-го століття.

3.1.2. Реакція міжнародної спільноти на ухвалені резолюції

Дипломатичні реакції на резолюції РБ ООН значно відрізнялися між ключовими світовими державами, що ілюструє геополітичні розбіжності, які виникли через конфлікт в Україні. Сполучені Штати та Європейський Союз (ЄС) були найактивнішими прихильниками резолюцій із засудженням дій Росії та закликом до виведення російських військ з України [57; 102]. Ці

західні держави використали резолюції як основу для своєї ширшої дипломатичної стратегії, яка включає ізоляцію Росії на міжнародній арені та згуртування підтримки України через багатосторонні форуми.

Натомість реакція Китаю на резолюції РБ ООН була більш обережною та неоднозначною. Незважаючи на те, що Китай утримується від відкритої підтримки дій Росії, він також уникає прямого засудження Москви, відображаючи його ширші стратегічні інтереси у підтримці збалансованих відносин як з Росією, так і з Заходом [56]. Китай часто утримується від голосування за ключовими резолюціями РБ ООН, пов'язаними з конфліктом, сигналізуючи про те, що він надає перевагу дипломатичному рішення, яке уникає ескалації. Позиція Китаю ґрунтується на його принципі невтручання у внутрішні справи інших держав, а також на його стурбованості щодо створення прецедентів, які можуть бути застосовані до його власних територіальних суперечок. Ця амбівалентність позиціонує Китай як потенційного посередника в конфлікті, хоча його тісні зв'язки з Росією викликають сумніви щодо його нейтралітету [111;50].

Держави, що не приєдналися, включаючи країни Африки, Азії та Латинської Америки, продемонстрували низку відповідей, що відображає їхні різноманітні політичні та економічні інтереси. Деякі країни, що не приєдналися, підтримали резолюції Радбезу ООН, зокрема ті, що стосуються гуманітарних питань, тоді як інші висловили занепокоєння щодо потенціалу цих резолюцій для загострення напруженості [80]. Багато держав, що не приєдналися, прагнули зберігати нейтральну позицію, закликаючи до діалогу та мирного вирішення конфлікту, не надто тісно примикаючи до жодної зі сторін. Цей нейтралітет відображає їхнє ширше занепокоєння щодо наслідків конфлікту для глобальної стабільності, а також їх бажання уникнути втягнення в геополітичне суперництво між Заходом і Росією [69].

Вплив цієї дипломатичної відповіді на глобальні дипломатичні відносини був значним. Резолюції РБ ООН послужили лакмусовим папірцем для вирівнювання країн у новому глобальному порядку, виявивши розбіжності

між тими, хто підтримує міжнародну систему, засновану на правилах, і тими, хто виступає за багатополярний світ, де динаміка сил є більш мінливою. Дипломатичні маневри навколо резолюцій також висвітлили проблеми досягнення консенсусу в дедалі більш поляризованому міжнародному середовищі, де геополітичні інтереси часто затьмарюють колективні дії.

Хоча сама РБ ООН не змогла запровадити обов'язкові санкції через право вето Росії, обговорення та символічні голосування в Раді забезпечили основу для запровадження санкцій окремими державами та регіональними блоками. Сполучені Штати та Європейський Союз, зокрема, використали моральний і політичний авторитет резолюцій РБ ООН, щоб виправдати свої широкі режими санкцій проти Росії. Вплив цих санкцій був значним, що призвело до спаду російської економіки, зменшення іноземних інвестицій і скорочення доступності критичних технологій. Однак ефективність санкцій була предметом дискусій. Що стосується військової підтримки, резолюції РБ ООН опосередковано вплинули на надання допомоги Україні. Нездатність РБ ООН вжити рішучих дій через вето Росії змусила окремі країни та альянси, зокрема НАТО, посилити військову допомогу Україні. Ця підтримка включала постачання передової зброї, обмін розвідданими та навчання для українських сил. Виправдання цієї військової підтримки часто формулювалося в контексті принципів, закріплених у резолюціях РБ ООН, зокрема захисту суверенітету та територіальної цілісності України. Ескалація військової допомоги відіграла вирішальну роль у зміцненні обороноздатності України, дозволивши їй протистояти просуванню Росії ефективніше, ніж передбачалося на початку конфлікту.

Регіональні організації відіграли вирішальну роль у реагуванні на конфлікт і резолюції РБ ООН, часто діючи таким чином, що доповнює або доповнює дії ООН. Особливу активність у цьому питанні проявили НАТО, Європейський Союз та Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). НАТО займає центральне місце у військовій відповіді на конфлікт, надаючи суттєву підтримку Україні в плані як оборонних можливостей, так і

розвідки. Резолюції РБ ООН, зокрема ті, що наголошують на суверенітеті та територіальній цілісності України, забезпечили правову та моральну основу для дій НАТО. Однак участь НАТО також призвела до напруженості всередині альянсу, де деякі члени висловлювали занепокоєння щодо ризиків ескалації та можливості поширення конфлікту за межі кордонів України. Незважаючи на ці виклики, НАТО залишалася відданою підтримці України, розглядаючи її як вирішальний фронт у захисті ширшого європейського порядку безпеки.

Європейський Союз також відіграє значну роль, особливо в економічній та дипломатичній сферах. ЄС запровадив деякі з найповніших санкцій проти Росії, спираючись на принципи, сформульовані в резолюціях РБ ООН. Дії ЄС були зумовлені бажанням підтримувати міжнародне право та запобігти нормалізації прецеденту територіальної агресії. Нездатність РБ ООН запровадити обов'язкові санкції через вето Росії частково спонукала ЄС взяти на себе більш активну роль, використовуючи свою економічну міць для тиску на Росію та підтримки України.

ОБСЄ зосередилася на моніторингу ситуації на місці, зокрема щодо припинення вогню та порушень прав людини. Організація тісно співпрацює з ООН та іншими регіональними органами для сприяння діалогу та забезпечення нейтральної платформи для переговорів. Участь ОБСЄ була критично важливою для забезпечення реалізації на місцях принципів резолюцій РБ ООН, зокрема тих, що стосуються гуманітарного доступу та захисту цивільного населення. Хоча регіональні організації загалом підтримали принципи резолюцій РБ ООН, також були випадки конфліктів і розбіжностей.

Отже, реакція міжнародної спільноти на резолюції РБ ООН щодо російського вторгнення в Україну була сформована широким спектром факторів, включаючи геополітичні інтереси, громадську думку, висвітлення в ЗМІ та дії регіональних організацій. Незважаючи на те, що РБ ООН намагався вжити рішучих дій через право вето своїх постійних членів, його резолюції, тим не менш, відіграли вирішальну роль у формуванні глобальної відповіді на

конфлікт. Дипломатичні, економічні та військові дії, вжиті державами та регіональними організаціями у відповідь на ці резолюції, мали глибокий вплив на перебіг конфлікту та, ймовірно, продовжуватимуть впливати на його результат у наступні роки.

3.2. Динаміка позицій членів Ради Безпеки щодо повномасштабного вторгнення Росії

Початкова реакція членів РБ ООН на вторгнення Росії в Україну була позначена різким поділом на тих, хто засуджував агресію, і тих, хто підтримував або залишався нейтральним. Сполучені Штати, Велика Британія і Франція швидко засудили вторгнення, закликавши до негайних санкцій проти Росії і висловивши підтримку суверенітету і територіальної цілісності України. Китай, навпаки, зайняв більш обережну позицію, утримавшись від прямого засудження Росії, натомість наголосивши на необхідності діалогу та переговорів. Непостійні члени РБ ООН, включаючи Норвегію, Ірландію та Кенію, також засудили вторгнення, приєднавшись до західного блоку.

Позиція Росії як країни, що здійснила вторгнення і є постійним членом РБ ООН, характеризувалася поєднанням непокори і стратегічного управління наративами. Росія постійно накладала вето на резолюції, що критикували її дії, представляючи своє вторгнення як оборонний захід проти розширення НАТО на схід і захист етнічних росіян в Україні. З часом Росія також намагалася змінити наратив, звинувачуючи Україну в порушеннях прав людини і зображуючи себе захисником регіональної стабільності [60]. Сполучені Штати Америки за адміністрації Байдена відіграли провідну роль у мобілізації міжнародної опозиції проти російського вторгнення [46]. США послідовно виступали за запровадження жорстких санкцій проти Росії, збільшення військової підтримки України та зусилля з дипломатичної ізоляції Росії. Ця позиція залишалася стабільною протягом усього періоду, при цьому США

тісно співпрацювали зі своїми європейськими союзниками для координації дій та збереження тиску на Москву [61;86].

Позиція Китаю щодо конфлікту в Україні характеризувалася ретельним балансуванням. Хоча Китай утримувався від прямої підтримки військових дій Росії, він також уникав приєднання до західних санкцій і натомість наголошував на важливості суверенітету і невтручання у внутрішні справи. З часом Китай почав висловлювати більше занепокоєння щодо гуманітарних наслідків конфлікту, що частково було зумовлено його бажанням зберегти позитивний імідж у світі та уникнути відторгнення ключових торговельних партнерів на Заході [119;72].

Франція, Велика Британія та Франція послідовно виступали проти російського вторгнення, тісно співпрацюючи зі США у закликах до запровадження санкцій та посилення підтримки України [138]. Обидві країни використовували свої позиції в РБ ООН для просування резолюцій, що засуджують дії Росії, хоча ці зусилля були значною мірою символічними через право вето, яке має Росія. Велика Британія та Франція також відіграли ключову роль у згуртуванні європейської та світової підтримки України, використовуючи свої дипломатичні мережі для створення коаліцій та протидії російському наративу [115].

Непостійні члени РБ ООН відіграли важливу роль у формуванні реакції Ради на конфлікт в Україні, часто виступаючи в ролі посередників і голосу розуму перед обличчям жорстких позицій постійних членів. Ці країни пропонували різні точки зору, що відображали їхні власні регіональні інтереси та дипломатичні пріоритети. У деяких випадках непостійним членам вдалося досягти консенсусу з менш суперечливих питань, таких як гуманітарна допомога та захист цивільного населення, що сприяло ухваленню резолюцій, незважаючи на загальний глухий кут. Кілька непостійних членів відзначилися своєю активною участю в дискусіях РБ ООН щодо України. Наприклад, Норвегія та Ірландія, які були членами РБ ООН у 2022-2023 роках, відіграли важливу роль у забезпеченні гуманітарного доступу та підтримці резолюцій,

спрямованих на пом'якшення впливу конфлікту на цивільне населення [87;78]. Індія, яка спочатку була обережною, до 2023 року почала займати більш рішучу позицію, використовуючи свій дипломатичний вплив для просування врегулювання шляхом переговорів і наголошуючи на необхідності діалогу між ворогуючими сторонами [142]. Бразилія, непостійний член у 2023-2024 роках, відіграла ключову роль у подоланні розбіжностей між західними державами і країнами Глобального Півдня, виступаючи за більш збалансований підхід, який би враховував інтереси безпеки всіх залучених сторін. Дипломатичні зусилля Бразилії були особливо важливими для сприяння обговоренню ширших наслідків конфлікту для міжнародного миру і безпеки, підкреслюючи взаємопов'язаність регіональної та глобальної стабільності [116].

Отже, динаміка в РБ ООН щодо вторгнення Росії в Україну у 2022-2024 роках відображала складнощі міжнародної дипломатії та виклики досягнення консенсусу перед обличчям глибоко вкорінених позицій. Позиції постійних членів, зокрема Росії, відіграли вирішальну роль у формуванні реакції Ради, тоді як непостійні члени зробили свій внесок у діалог і наполягали на діях в рамках обмежень структури РБ ООН. Обмеженість реакції РБ ООН на конфлікт підкреслила необхідність реформування та важливість забезпечення того, щоб Рада могла ефективно протистояти загрозам міжнародному миру та безпеці, навіть коли до неї залучені впливові члени. Надалі міжнародна спільнота повинна продовжувати взаємодіяти з РБ ООН, виступати за необхідні реформи та шукати нові шляхи співпраці для запобігання та врегулювання конфліктів, подібних до конфлікту в Україні.

3.3. Мирні ініціативи держав Ради Безпеки щодо врегулювання російсько-української війни

Мирне врегулювання російсько-українського конфлікту було в центрі уваги міжнародних дипломатичних зусиль від початку вторгнення. РБ ООН була ключовим майданчиком, де пропонувалися, обговорювалися і, в деяких

випадках, реалізовувалися різні ініціативи з врегулювання конфлікту [77]. Ці проекти включали припинення вогню, гуманітарні коридори, мирні переговори та всеосяжні мирні плани. На ефективність цих ініціатив впливали геополітичні інтереси постійних членів РБ ООН, позиції ключових регіональних гравців та розвиток ситуації в Україні [37].

Франція та Німеччина, ключові члени Європейського Союзу та впливові голоси в Раді Безпеки ООН, відіграють ключову роль у дипломатичних зусиллях, спрямованих на врегулювання конфлікту. Ці дві країни відіграли важливу роль у створенні Нормандського формату - дипломатичної групи, до якої входять Україна та Росія. Нормандський формат відіграє центральну роль у сприянні діалогу між конфліктуючими сторонами і слугує ключовою платформою для переговорів про припинення вогню та укладення мирних угод, зокрема, Мінських домовленостей [120]. Ці домовленості мали на меті створити основу для деескалації конфлікту на сході України, визначивши такі кроки, як припинення вогню, відведення важкого озброєння та проведення конституційних реформ в Україні з метою надання більшої автономії Донбасу. Однак повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році фактично зробило Мінський процес застарілим. Драматична ескалація конфлікту вимагала нових дипломатичних зусиль, оскільки попередні механізми вже не могли відповідати швидкозмінним реаліям на місцях.

Сполучені Штати, ще один постійний член РБ ООН, обрали інший підхід, зосередившись насамперед на запровадженні жорстких економічних санкцій проти Росії як засобу тиску на Москву з метою припинення її військової агресії [62]. Стратегія США полягала в тому, щоб використати свою економічну міць для послаблення спроможності Росії підтримувати свої військові операції. Ці санкції спрямовані на різні сектори російської економіки, включаючи фінанси, енергетику та оборону, з метою підірвати здатність Росії фінансувати та підтримувати свою військову діяльність. Незважаючи на значний вплив цих санкцій на російську економіку, вони ще не призвели до вирішення конфлікту. Поряд з економічними заходами

Сполучені Штати надали значну військову та фінансову допомогу Україні, підтримуючи її право на самооборону, визнане міжнародним правом [128]. Ця допомога мала вирішальне значення для посилення опору України російському вторгненню та підтримання її обороноздатності протягом тривалого періоду конфлікту. Китай, ще один ключовий гравець у РБ ООН, виступає за мирне врегулювання конфлікту шляхом діалогу та переговорів, постійно наголошуючи на важливості поваги до суверенітету та територіальної цілісності всіх країн [129].

Однак позиція Китаю щодо конфлікту сприймається неоднозначно через його стратегічне партнерство з Росією. Хоча Пекін закликав до припинення бойових дій і відновлення мирних переговорів, він утримався від прямого засудження дій Росії. Таке обережне дипломатичне балансування відображає ширші зовнішньополітичні принципи Китаю, зокрема, його позицію щодо невтручання у внутрішні справи інших країн, а також збереження стратегічних відносин з Москвою [53]. Заклики Китаю до діалогу, хоча і відповідають його дипломатичному підходу, були зустрінуті скептично деякими членами міжнародної спільноти, які розглядають небажання Пекіна прямо критикувати Росію як мовчазне схвалення її дій. Росія, будучи одночасно і стороною конфлікту, і постійним членом РБ ООН, послідовно формулює свої дії в Україні як оборонну реакцію на загрози, що сприймаються як розширення НАТО на схід, і як захист російськомовного населення в Україні [54]. З точки зору Росії, її військові операції виправдовуються як необхідні заходи для захисту національної безпеки та прав етнічних росіян і російськомовного населення в Україні. Протягом конфлікту Москва пропонувала кілька угод про припинення вогню і тимчасові перемир'я, часто в періоди, коли вона намагалася перегрупувати свої сили або забезпечити собі стратегічні переваги [49]. Однак ці ініціативи були зустрінуті зі скептицизмом і недовірою з боку міжнародного співтовариства та України, зважаючи на триваючі військові дії Росії та анексію нею українських територій. Довіра до мирних ініціатив Росії була підірвана її триваючою агресією та поширеним сприйняттям її

пропозицій як тактичних маневрів, а не справжніх зусиль, спрямованих на врегулювання конфлікту [55].

Непостійні члени РБ ООН, такі як Індія, Бразилія та Південна Африка, також відіграли певну роль у дискусіях, спрямованих на врегулювання конфлікту [105]. Ці країни, які часто намагаються позиціонувати себе як нейтральні або позаблокові, як правило, виступали за мирні переговори, а іноді пропонували посередництво між конфліктуючими сторонами. Їхні пропозиції включали заклики до негайного припинення вогню, надання гуманітарної допомоги постраждалому населенню та залучення нейтральних міжнародних посередників для сприяння мирним переговорам. Ці непостійні члени зробили свій внесок у дискурс щодо врегулювання конфліктів, наголошуючи на необхідності дипломатії та переговорів, хоча їхній вплив є обмеженим порівняно з постійними членами, які мають право вето [117].

Успіх мирних ініціатив у контексті російсько-української війни є складним питанням, що відображає глибокі геополітичні розбіжності в Раді Безпеки ООН і в міжнародному співтоваристві в цілому. Ці розбіжності суттєво вплинули на здатність підтримувати та впроваджувати ефективні мирні проекти, що призвело до цілої низки результатів - від часткових успіхів до повних провалів. Мінські домовленості, досягнуті під егідою Нормандського формату, є однією з найбільш значущих спроб врегулювати конфлікт на сході України до повномасштабного вторгнення у 2022 році. Ці угоди, підписані у 2014 та 2015 роках, включали положення про припинення вогню, відведення важкого озброєння від лінії фронту та низку політичних реформ в Україні, які мали на меті надання більшої автономії Донбасу. Однак реалізація Мінських домовленостей із самого початку була пов'язана з труднощами. Обидві сторони часто порушували режим припинення вогню, а політичні положення угод, такі як конституційна реформа, так і не були повністю реалізовані. Початок повномасштабної війни у 2022 році фактично ознаменував крах Мінського процесу, підкресливши невід'ємні виклики

імплементції мирних угод за відсутності взаємної довіри та справжньої відданості конфліктуючих сторін.

Використання санкцій як інструменту для досягнення миру було ще однією ключовою стратегією, яку застосовували західні країни, зокрема Сполучені Штати та Європейський Союз. Ці санкції були покликані послабити здатність Росії підтримувати свої військові операції, націлившись на ключові сектори її економіки, включаючи фінанси, енергетику та оборону. Хоча немає сумнівів у тому, що санкції значно послабили російську економіку, їхня ефективність як інструменту досягнення миру є предметом значних дискусій. Незважаючи на економічні труднощі, спричинені санкціями, Росія продовжує свою військову кампанію в Україні без жодних ознак готовності до переговорів про врегулювання. Така наполегливість з боку Росії підкреслює обмеженість санкцій як самостійної стратегії вирішення конфлікту. Приклад Росії та України демонструє, що лише економічного тиску може бути недостатньо, щоб змусити рішучу державу змінити свої стратегічні цілі, особливо в контексті, коли на карту поставлені національна безпека і територіальні претензії.

Отже, РБ ООН відіграла ключову роль у глобальному реагуванні на російсько-українську війну, слугуючи платформою для висунення та обговорення різних мирних ініціатив. Ініціативи держав-членів відображають їхні геополітичні інтереси та дипломатичні стратегії - від санкцій і дипломатичних переговорів до закликів до діалогу та гуманітарної допомоги. Хоча деякі мирні проекти досягли обмеженого успіху, загальна ефективність цих ініціатив була обмежена глибокими розбіжностями в РБ ООН, складністю конфлікту та постійними викликами, пов'язаними з досягненням миру в регіоні, охопленому війною. Успіх будь-якого мирного врегулювання, ймовірно, залежатиме від здатності міжнародного співтовариства подолати ці розбіжності і виробити скоординований, всеосяжний підхід до вирішення конфлікту.

РОЗДІЛ 4

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ФАКТОР АКТУАЛІЗАЦІЇ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

4.1. Проблеми ефективності діяльності Ради Безпеки ООН в контексті російсько-української війни

4.1.1. Невідповідність мети реальним можливостям органу щодо врегулювання конфліктів

Російсько-українська війна чітко виявляє глибокі суперечності між заявленими цілями Ради Безпеки ООН та її фактичними можливостями реагувати на серйозні міжнародні конфлікти. Основним завданням цього органу є забезпечення міжнародного миру та безпеки, проте, коли одна зі сторін конфлікту є постійним членом Ради, цей механізм перестає працювати ефективно. Росія, як один із п'яти постійних членів Ради, має право вето, яке використовується не для захисту міжнародного миру, а для власних політичних інтересів. У випадку з російсько-українською війною це право вето стало критичним чинником, який перешкоджає ухваленню ефективних рішень щодо конфлікту [3].

Один з найочевидніших аспектів цієї невідповідності полягає у тому, що Рада Безпеки фактично заблокована в будь-яких спробах вжити заходів проти Росії, оскільки сама Росія блокує ці дії. Це створює ситуацію, коли одна з головних сторін конфлікту має можливість не лише брати участь у процесі прийняття рішень, але й ефективно блокувати будь-які ініціативи, спрямовані на вирішення кризи або накладення санкцій на агресора. З огляду на це, можна говорити про те, що право вето стає інструментом для захисту власних інтересів держави-агресора, що суперечить основній меті ООН — підтримці миру. Ця ситуація проявилася після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року. Рада Безпеки не змогла ухвалити жодного ефективного рішення для припинення конфлікту через вето, яке використовувала Росія. Такі рішення, як запровадження санкцій чи

застосування колективних заходів, що мали б змусити Росію зупинити агресію, були заблоковані. Це свідчить про структурну проблему, коли агресор може самотійно нейтралізувати зусилля міжнародної спільноти на рівні Ради Безпеки. Ця ситуація підкреслює глибоку залежність Ради Безпеки від політичної волі її постійних членів. Замість колективного ухвалення рішень на основі міжнародного права, організм стає заручником інтересів держав, які користуються правом вето. У цьому контексті російсько-українська війна наочно демонструє невідповідність між функціональною місією Ради та її реальними можливостями вирішувати міжнародні конфлікти, особливо коли один з учасників конфлікту є ключовим гравцем у цьому органі. Це призводить до парадоксальної ситуації, коли ООН, створена для підтримки миру, стає нездатною реагувати на найбільш серйозні загрози, якщо ці загрози виходять від держави, яка має право вето [84].

Сирійський конфлікт, поряд із російсько-українською війною, наочно показує, як недоліки функціонування Ради Безпеки ООН унеможливлюють ефективне виконання її головної місії – забезпечення міжнародного миру та безпеки. Конфлікт у Сирії розпочався як внутрішнє повстання проти режиму Башара Асада, але швидко перетворився на багаторівневу міжнародну кризу з активним втручанням зовнішніх держав. Від самого початку війни ООН намагалася виконати свою роль посередника та регулятора миру, проте зіштовхнулася з тим самим обмеженням, яке ми спостерігаємо і в російсько-українській війні – право вето постійних членів Ради Безпеки, що блокує будь-які важливі рішення [136].

Росія, як постійний член Ради Безпеки, використовувала своє право вето на підтримку режиму Башара Асада, перешкоджаючи ухваленню резолюцій, спрямованих на міжнародне втручання або санкції. За цей період Росія заблокувала низку рішень, що стосувалися військових дій в Сирії, зокрема тих, які засуджували використання хімічної зброї сирійським урядом. Це створило ситуацію, де Рада Безпеки, хоча й засуджувала ці дії, не могла вжити жодних конкретних заходів для зупинення конфлікту або притягнення винних до

відповідальності. У той час, коли ситуація в Сирії вимагала негайної міжнародної реакції через загрозу безпеці цивільного населення та дестабілізацію регіону, ООН виявилася безсилою через політичні інтереси окремих держав [83].

Аналізуючи цей випадок, можна зробити висновок, що структурні недоліки Ради Безпеки полягають у тому, що вона не є незалежною інституцією, здатною приймати рішення на основі колективних міжнародних інтересів. Натомість, Рада функціонує в межах політичних ігор великих держав, які використовують свої важелі впливу для захисту власних геополітичних амбіцій. У випадку Сирії, міжнародна спільнота бачила численні звинувачення в порушеннях прав людини, атаках на мирне населення та військові злочини, однак усі спроби втручання або введення обмежень на рівні ООН зустрічали стіну вето. Ця проблема показує основний конфлікт між теоретичною місією Ради Безпеки та її фактичною залежністю від волі окремих держав. Право вето, яке передбачалося як інструмент стримування великих держав від небезпечних дій, стало зброєю в руках тих самих держав, що дозволяє їм блокувати будь-які рішення, які суперечать їхнім національним інтересам. У цьому контексті російсько-українська війна і конфлікт у Сирії демонструють фундаментальні проблеми в роботі Ради Безпеки, яка, маючи глобальну місію, обмежена політикою індивідуальних держав.

Аналізуючи ці приклади, можна дійти висновку, що існуюча структура Ради Безпеки потребує реформування. Невідповідність між її завданнями та реальними можливостями очевидна: коли великий гравець порушує міжнародне право або сприяє ескалації конфлікту, Рада фактично втрачає можливість діяти. Багато хто закликає до реформ, які могли б або обмежити право вето, або збалансувати його таким чином, щоб жодна з держав не могла одноосібно блокувати рішення, що стосуються питань міжнародної безпеки.

І хоча ці пропозиції викликають значні політичні суперечки, особливо серед самих постійних членів, питання реформування Ради Безпеки стає дедалі актуальнішим. І російсько-українська війна, і конфлікт у Сирії служать

потужними аргументами для того, щоб переглянути існуючі підходи до функціонування Ради. Світова спільнота стикається зі складними і небезпечними викликами, що потребують оперативної та колективної відповіді. Але коли головний орган, який покликаний забезпечувати безпеку, неспроможний діяти через політичні інтереси його учасників, це ставить під загрозу всю систему міжнародної безпеки.

Можна сказати, що сирійський конфлікт разом із російсько-українською війною демонструють критичну необхідність реформування Ради Безпеки. Право вето, яке мало стати інструментом для запобігання глобальним катастрофам, перетворилося на механізм, що дозволяє великим державам уникати відповідальності за свої дії та блокувати будь-які спроби вирішити конфлікти. Це не тільки ставить під загрозу мир та безпеку у конкретних регіонах, але й підриває довіру до всієї системи міжнародного права та колективної безпеки.

4.1.2. Вплив критики діяльності Ради Безпеки на міжнародний імідж ООН

Роль Організації Об'єднаних Націй, а зокрема її ключового органу — Ради Безпеки, піддається серйозній критиці, особливо в контексті сучасних міжнародних конфліктів. Найбільше уваги в цьому плані привертають невдачі ООН у реагуванні на такі конфлікти, як російсько-українська війна та громадянська війна в Сирії. Ця критика має глибокий вплив на міжнародний імідж організації, ставлячи під сумнів її здатність виконувати свої основні функції щодо підтримання миру і безпеки у світі.

Найбільшою проблемою, яку висувують критики, є неефективність Ради Безпеки у вирішенні кризових ситуацій через використання права вето. Це питання викликає багато обурення серед міжнародних акторів, оскільки основне завдання Ради полягає в підтримці миру, але її діяльність часто блокується політичними інтересами постійних членів, які користуються

правом вето для захисту власних інтересів. Це призводить до того, що ООН, попри свої високі ідеали і завдання, виявляється нездатною діяти тоді, коли це найбільше необхідно. Однією з найбільших криз, що стала предметом міжнародної критики, є російсько-українська війна. Незважаючи на масові порушення міжнародного права, зокрема анексію Криму у 2014 році та повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році, Рада Безпеки не змогла вжити жодних значущих заходів. Більше того, Росія як постійний член Ради активно використовувала своє право вето для блокування будь-яких резолюцій, що засуджували її дії або накладали санкції. Ця ситуація демонструє глибокий конфлікт між метою організації та її реальними можливостями, адже агресор не тільки є стороною конфлікту, але й має право заблокувати будь-які міжнародні санкції проти себе.

Критики стверджують, що це підриває легітимність Ради Безпеки, оскільки цей орган більше не сприймається як неупереджений арбітр, здатний забезпечувати міжнародну справедливість. Коли одна з головних держав, відповідальних за міжнародний мир, використовує свої повноваження для захисту власної агресивної політики, це ставить під сумнів саму систему колективної безпеки. У випадку з російсько-українською війною це особливо очевидно, оскільки конфлікт, що мав глобальні наслідки для миру в Європі та за її межами, не отримав адекватної реакції з боку ООН через параліч діяльності Ради Безпеки.

Подібна критика пролунала й у випадку з громадянською війною в Сирії, де Рада Безпеки також не змогла вжити ефективних заходів для припинення насильства. Росія, підтримуючи режим Башара Асада, багаторазово блокувала резолюції, що передбачали санкції або міжнародне втручання для захисту цивільного населення. Це призвело до того, що міжнародна спільнота не змогла оперативно втрутитися в ситуацію, де були численні порушення прав людини, використання хімічної зброї та масові вбивства. У цьому випадку критика стосувалася не тільки неефективності Ради Безпеки, але й подвійних стандартів у її діяльності, коли політичні інтереси окремих держав брали верх

над міжнародним правом та захистом прав людини. Наведене вище приклади, як і багато інших конфліктів, демонструють, що Рада Безпеки часто стає заручником геополітичних інтересів великих держав, а не виступає ефективним інструментом підтримки миру. Це серйозно підриває імідж ООН як організації, що покликана бути незалежною і неупередженою. Адже в той час, коли світ очікує від ООН рішучих дій, організація часто виявляється паралізованою через внутрішні суперечки та маніпуляції з боку постійних членів Ради.

Водночас критика ООН виходить далеко за межі лише конфліктів у Сирії та Україні. Деякі критики звертають увагу на структурні проблеми організації, які унеможливають її ефективне функціонування в умовах сучасного світу. Система, створена після Другої світової війни, була покликана підтримувати глобальний баланс сил і запобігати новим конфліктам. Проте в умовах сучасної глобалізованої політики, коли на передній план виходять нові загрози — тероризм, кібербезпека, зміни клімату, внутрішні конфлікти, система ООН виявляється неготовою оперативно реагувати на ці виклики. Однією з найгостріших форм критики є звинувачення в бюрократизації організації та надмірному політичному впливі великих держав. Велика кількість держав-членів ООН часто незадоволена тим, що рішення приймаються виключно великими державами, які мають право вето, тоді як інтереси інших держав ігноруються. Це викликає відчуття несправедливості та підриває довіру до ООН як до глобального арбітра в міжнародних відносинах.

Також слід зазначити, що ООН часто критикують за повільну реакцію на кризи. Наприклад, у випадку з геноцидом у Руанді в 1994 році або етнічними чистками в колишній Югославії, міжнародна спільнота бачила, як ООН не змогла вчасно втрутитися, що призвело до масштабних втрат людських життів. Такі випадки залишили глибокий слід у міжнародній пам'яті та підсилили критику не тільки щодо Ради Безпеки, а й щодо всієї системи ООН загалом. Що стосується сучасних викликів, таких як глобальна пандемія

COVID-19, ООН також зіткнулася з критикою через недостатню координацію зусиль для боротьби з цією кризою на глобальному рівні. В умовах, коли світ зіткнувся з беспрецедентними загрозами, ООН мала б стати провідним майданчиком для об'єднання міжнародних зусиль у боротьбі з пандемією. Проте відсутність чіткої стратегії, а також політичні розбіжності між державами-членами ще раз продемонстрували структурну слабкість організації. Ця сукупність критики негативно впливає на міжнародний імідж ООН. Організація, яка спочатку задумувалась як гарант миру та стабільності, тепер часто сприймається як неефективна структура, що служить інтересам великих держав. Багато країн і міжнародних акторів висловлюють розчарування тим, що ООН не може виконувати свої ключові функції в умовах, коли світ стикається зі все більш складними викликами.

Критика часто виходить від неурядових організацій та правозахисних рухів, які акцентують увагу на тому, що ООН недостатньо приділяє уваги захисту прав людини та гуманітарним питанням. У випадках, коли на передній план виходять геополітичні інтереси великих держав, питання прав людини та гуманітарної допомоги часто відходять на другий план. Це підриває не лише імідж Ради Безпеки, а й всієї системи ООН як організації, що має бути захисником міжнародних стандартів і прав людини. Попри всі ці проблеми, ООН залишається єдиною глобальною організацією, яка має мандат на підтримання миру та безпеки у світі. Водночас, дедалі частіше лунають заклики до реформування ООН, зокрема щодо перегляду механізмів прийняття рішень у Раді Безпеки. Скасування або обмеження права вето для постійних членів є однією з основних пропозицій, яка дозволила б зробити процес ухвалення рішень більш ефективним і справедливим.

Таким чином, критика на адресу Ради Безпеки та ООН загалом має серйозний вплив на міжнародний імідж цієї організації. Параліч діяльності в умовах сучасних конфліктів і криз, залежність від політичної волі великих держав, а також структурні недоліки в прийнятті рішень ставлять під сумнів її здатність виконувати свою основну місію. Попри це, ООН залишається

важливою інституцією, але для відновлення довіри та підвищення ефективності їй необхідно враховувати критику і адаптуватися до нових глобальних викликів.

4.2. Перспективні напрями реформування Ради Безпеки ООН

4.2.1. Обмеження використання або скасування права вето

Право вето, яке надано п'яти постійним членам Ради Безпеки ООН (США, Великобританія, Франція, Китай і Росія), стало однією з найбільш контroversійних тем у дискусіях щодо реформування цього органу. Вето надає кожному з цих членів можливість блокувати будь-яку резолюцію, незалежно від підтримки інших країн-членів. Водночас така концентрація влади в руках лише кількох держав створює значні проблеми, зокрема, підриває ефективність Ради у прийнятті важливих рішень щодо міжнародної безпеки. Тому питання обмеження або скасування права вето має не лише юридичні, але й важливі політичні наслідки, які необхідно враховувати у процесі реформування.

Одна з основних проблем у використанні права вето полягає в його частому застосуванні для захисту власних національних інтересів постійних членів Ради Безпеки, а не для забезпечення глобальної безпеки. Країни часто використовують вето, щоб блокувати рішення, які спрямовані проти їхніх союзників або власних інтересів. Наприклад, Росія неодноразово використовувала вето щодо резолюцій стосовно конфлікту в Сирії, блокуючи будь-які міжнародні спроби санкціонувати сирійський уряд за порушення прав людини. З іншого боку, США активно використовували вето для блокування резолюцій, що стосувалися ізраїльсько-палестинського конфлікту, навіть попри те, що такі резолюції мали значну підтримку в міжнародній спільноті. Така практика демонструє, що право вето стало інструментом геополітичної гри, що ставить під загрозу здатність ООН ефективно виконувати свої функції.

Політичні аспекти обмеження права вето зосереджуються на кількох ключових питаннях. Перше з них — це досягнення політичного консенсусу серед постійних членів Ради. Оскільки будь-які зміни до Статуту ООН, включаючи реформу права вето, вимагають схвалення самих постійних членів, реформа стикається з серйозними перешкодами. Країни, що мають право вето, неохоче погоджуються на обмеження своєї влади, оскільки це послабить їхній вплив у міжнародній політиці. Наприклад, Росія і Китай систематично виступають проти будь-яких пропозицій, що можуть обмежити їхню можливість блокувати рішення, які суперечать їхнім інтересам. США також демонструють подібну позицію щодо своїх геополітичних інтересів.

Також важливий аспект політичних дискусій щодо права вето стосується глобальної справедливості та рівності між державами. Багато країн, особливо з Глобального Півдня, вважають, що право вето створює нерівні умови для участі в прийнятті рішень у Раді Безпеки. Постійні члени мають більше можливостей захищати свої інтереси, ніж непостійні члени, що знижує довіру до РБ ООН і спонукає до закликів щодо реформування цього механізму. Особливо це стосується африканських, азійських і латиноамериканських країн, які не мають достатнього представництва в Раді Безпеки і часто відчують, що їхні інтереси ігноруються у процесі прийняття рішень.

У відповідь на ці виклики висунуто кілька пропозицій щодо обмеження права вето. Одна з найпопулярніших ідей полягає в тому, щоб обмежити застосування вето в гуманітарних питаннях, зокрема, у випадках масових порушень прав людини, геноциду чи інших злочинів проти людства. Ініціативи на кшталт «Кодексу поведінки» у Раді Безпеки, який був запропонований кількома країнами, зокрема Францією та Мексикою, передбачають, що постійні члени добровільно утримуватимуться від використання вето у випадках серйозних гуманітарних криз. Така реформа могла б покращити здатність Ради Безпеки оперативно реагувати на глобальні загрози, особливо в ситуаціях, коли масові порушення прав людини потребують негайного втручання. Водночас успіх цієї ініціативи залежить від

добровільного зобов'язання постійних членів дотримуватися цих обмежень, що знову ж таки наштовхується на спротив з боку країн, які використовують вето для захисту своїх стратегічних інтересів.

Наступна пропозиція, яка заслуговує на увагу, полягає в тому, щоб запровадити механізм апеляції до Генеральної Асамблеї ООН у разі застосування вето. Такий механізм міг би дозволити країнам-членам ООН звертатися до Генеральної Асамблеї, якщо резолюція була заблокована одним із постійних членів Ради Безпеки. Генеральна Асамблея могла б провести голосування, яке, за наявності більшості, дозволило б продовжити роботу над резолюцією без урахування вето. Хоча цей підхід може сприяти підвищенню прозорості в роботі Ради Безпеки і дасть змогу уникати блокування важливих рішень, він потребує значних змін до Статуту ООН і, таким чином, зіткнеться з сильним опором з боку постійних членів.

Правові аспекти обмеження або скасування права вето є складними і потребують детального аналізу. Статут ООН чітко закріплює право вето за постійними членами Ради Безпеки, а зміна цієї норми вимагатиме внесення поправок до Статуту. Для цього необхідно отримати підтримку двох третин членів Генеральної Асамблеї ООН, включно з усіма постійними членами Ради Безпеки, що робить реформування вето надзвичайно складним завданням. Оскільки кожен постійний член має право вето на будь-які зміни до Статуту, це фактично надає їм можливість блокувати будь-які реформи, що можуть обмежити їхні права.

Слід враховувати можливі наслідки для міжнародної політики та безпеки у разі скасування права вето. Якщо право вето буде обмежене або скасоване, це може призвести до зміни балансу сил у Раді Безпеки. Постійні члени, які наразі мають можливість блокувати небажані рішення, втратять цей важіль впливу, що може призвести до зниження їхнього інтересу до співпраці в межах ООН. Зокрема, країни, які традиційно використовують вето для захисту своїх національних інтересів (як, наприклад, Росія чи Китай), можуть почати ігнорувати рішення Ради Безпеки або навіть шукати альтернативні

механізми для реалізації своїх зовнішньополітичних цілей. Це може призвести до зниження легітимності ООН як головного міжнародного органу з підтримки миру і безпеки. Водночас скасування або обмеження права вето може мати позитивні наслідки для глобальної дипломатії. Якщо рішення Ради Безпеки перестануть блокуватися через вузькі інтереси окремих держав, це може сприяти більшій ефективності у вирішенні міжнародних конфліктів та криз. Наприклад, багато резолюцій, які були заблоковані через вето, могли б бути прийняті, що дозволило б ООН реагувати швидше та ефективніше на конфлікти у Сирії, Україні, Ємені та інших "гарячих точках". Це також сприяло б зміцненню довіри до ООН з боку інших країн, особливо тих, які відчують, що їхні інтереси часто ігноруються через застосування вето постійними членами Ради Безпеки.

Таким чином, обмеження або скасування права вето є одним із найважливіших питань у процесі реформування Ради Безпеки ООН. Ця реформа має як політичні, так і правові аспекти, що впливають на глобальну безпеку і стабільність. Хоча перспективи такого реформування виглядають малоімовірними через спротив постійних членів Ради, міжнародна спільнота продовжує шукати шляхи для підвищення ефективності роботи цього органу. У цьому контексті політична воля до компромісу між великими державами і непостійними членами Ради стане вирішальним фактором у можливому обмеженні або реформуванні права вето.

4.2.2. Виключення Росії з Ради Безпеки: можливості та потенційні наслідки

Можливість виключення Росії з Ради Безпеки ООН є одним із найбільш суперечливих питань, які виникають у контексті сучасних глобальних викликів. Це питання набуло актуальності у зв'язку з агресивною зовнішньою політикою Росії, зокрема після анексії Криму в 2014 році та повномасштабного вторгнення в Україну в 2022 році. Хоча виключення Росії з Ради Безпеки

виглядає для багатьох як логічний крок у відповідь на її дії, цей процес супроводжується серйозними юридичними, політичними та геополітичними наслідками, які потребують детального аналізу.

Статут ООН не містить прямого механізму для виключення постійного члена Ради Безпеки. Відповідно до статті 6 Статуту, державу-члена ООН можна виключити з організації в разі систематичного порушення принципів, закріплених у Статуті. Проте, рішення про виключення повинно бути ухвалене Генеральною Асамблеєю за рекомендацією Ради Безпеки. Оскільки Росія є постійним членом Ради і має право вето, вона може заблокувати будь-яку резолюцію, що рекомендуватиме її виключення з ООН. Таким чином, юридично процедура виключення Росії з ООН виглядає майже неможливою без її власної згоди, що створює серйозну перешкоду на шляху до реалізації цього процесу. Зміна складу постійних членів Ради Безпеки потребує внесення змін до Статуту ООН, що також вимагає згоди двох третин членів Генеральної Асамблеї та всіх постійних членів Ради. Це означає, що навіть якщо більшість держав-членів ООН підтримає виключення Росії, ця ініціатива буде заблокована через вето самої Росії чи її союзників, зокрема Китаю. Існує також теоретична можливість зміни складу постійних членів Ради через реформу системи ООН, але це вимагало б ще більш глибоких політичних змін і підтримки всіх великих держав, що є вкрай малоімовірним у сучасному геополітичному контексті.

Політичні наслідки виключення Росії з Ради Безпеки можуть бути вкрай серйозними для міжнародної безпеки та стабільності. Росія, як одна з найбільших ядерних держав світу, має значний вплив у багатьох регіонах світу, включаючи Європу, Азію, Близький Схід та Африку. Її виключення з Ради Безпеки може призвести до низки небажаних наслідків.

По-перше, виключення Росії з Ради може призвести до ще більшого загострення її агресивної політики. Відсутність участі в Раді позбавить Росію можливості використовувати свій дипломатичний вплив у межах ООН, що може призвести до її подальшої ізоляції та радикалізації зовнішньої політики.

Росія може активізувати свою співпрацю з іншими країнами, які розглядають ООН як інструмент західної гегемонії, такими як Китай, Іран чи Північна Корея. У результаті це може призвести до утворення нових політичних і військових блоків, які протистоятимуть західним інтересам, підвищуючи напруженість на глобальному рівні.

По-друге, виключення Росії може спровокувати вихід інших великих держав з ООН або зменшення їхньої участі в роботі організації. Китай, який є близьким союзником Росії, може вважати таке рішення небезпечним прецедентом і розглядати його як загрозу своїй позиції в Раді Безпеки. Це може підштовхнути Китай до активніших спроб створити альтернативні міжнародні інститути або зменшити свою участь у роботі ООН. Така динаміка може призвести до фрагментації глобальної системи безпеки та зменшення ролі ООН як універсальної платформи для вирішення міжнародних конфліктів.

По-третє, виключення Росії з Ради Безпеки може призвести до подальшої дестабілізації міжнародного права. Якщо міжнародна спільнота визнає, що можливо виключити постійну ядерну державу з основного органу безпеки ООН, це може створити прецедент для подібних дій щодо інших країн. Це може призвести до втрати довіри до ООН як інституції, здатної вирішувати конфлікти на основі міжнародного права, і спровокувати країни на пошук інших шляхів вирішення суперечок, зокрема через силу або регіональні блоки.

У той же час, виключення Росії могло б мати і певні позитивні наслідки для міжнародної системи. Зокрема, це могло б продемонструвати принципову позицію міжнародної спільноти щодо неприпустимості агресивних дій та порушень міжнародного права. Це може стати серйозним сигналом для інших держав, які мають подібні амбіції, зокрема для Китаю, що дії, які суперечать міжнародному праву, можуть мати серйозні наслідки для їхньої ролі у світовій політиці. Виключення Росії з Ради Безпеки може також підвищити ефективність цього органу. На сьогодні Росія систематично блокує будь-які резолюції, спрямовані на врегулювання конфліктів, у яких вона бере участь

або має стратегічні інтереси. Без можливості використання вето Росією, Рада Безпеки могла б ухвалювати резолюції швидше і ефективніше, що сприяло б зменшенню кількості міжнародних конфліктів. Проте такі переваги можуть бути досягнуті лише за умов, що інші постійні члени Ради будуть діяти відповідально і уникатимуть подібних дій у майбутньому.

Геополітичні наслідки виключення Росії з Ради Безпеки можуть бути надзвичайно широкими. З одного боку, це може сприяти зміцненню західних альянсів, таких як НАТО і Європейський Союз, оскільки країни Заходу отримають більше можливостей ухвалювати рішення на міжнародному рівні без російського опору. Це може призвести до посилення впливу західних країн у глобальних процесах та підвищення їхньої ролі у вирішенні конфліктів. З іншого боку, це може призвести до активізації антипатії з боку інших великих держав, які не належать до західного блоку, зокрема Китаю, Індії та Ірану. Вони можуть побачити в цьому кроку спробу встановити домінування Заходу над міжнародними інститутами і почати активніше діяти у напрямку створення альтернативних платформ для вирішення глобальних питань. Китай, зокрема, може прискорити свої зусилля зі зміцнення Шанхайської організації співпраці (ШОС) та інших регіональних структур, які пропонують альтернативу ООН. Виключення Росії може призвести до збільшення кількості регіональних конфліктів, особливо на пострадянському просторі та в Європі. Росія може вважати, що її міжнародна ізоляція дає їй зелене світло на здійснення більш агресивних дій у регіонах, де вона має стратегічні інтереси, таких як Україна, Білорусь або Кавказ. Це може призвести до нових конфліктів і ескалацій у цих регіонах, оскільки Росія не відчуватиме більше обмежень з боку міжнародних інститутів.

Отже, хоча виключення Росії з Ради Безпеки обговорюється в контексті її агресивної політики, перспективи реалізації такого сценарію залишаються вкрай мало ймовірними. Юридичні механізми ООН, які дозволяють виключити державу-члена з організації, не можуть бути застосовані до постійного члена Ради Безпеки без його власної згоди. Політично, виключення

Росії може мати небажані наслідки для глобальної безпеки та призвести до ще більшої ізоляції країни, що збільшить ризики глобальної дестабілізації. Водночас сам факт обговорення можливості виключення Росії є важливим сигналом для міжнародної спільноти про те, що агресивні дії та порушення міжнародного права можуть мати серйозні наслідки.

4.3. Політичні та правові аспекти імплементації реформ Ради Безпеки

Реформування Ради Безпеки ООН (РБ ООН) — одна з найважливіших та одночасно найбільш суперечливих тем міжнародної дипломатії. З огляду на сучасні виклики та кризові явища, які виникають через блокування важливих рішень постійними членами Ради, стає очевидним, що існуючі механізми потребують змін. Однак, успішна реалізація таких реформ зустрічає чимало перешкод — як юридичних, так і політичних. Моя мета в цьому аналізі полягає у висвітленні основних напрямків реформ, можливостей їхньої реалізації та наслідків для міжнародної безпеки і дипломатії.

Право вето постійних членів РБ ООН — основна точка дискусії у процесі реформування. Як показує практика, вето не лише блокує резолюції, але й паралізує діяльність Ради в ключових міжнародних питаннях, зокрема у вирішенні збройних конфліктів та криз. З огляду на це, багато країн пропонують обмежити право вето, особливо у випадках гуманітарних криз і масових порушень прав людини. З практичної точки зору, така реформа могла б значно покращити ефективність Ради. Проте, юридична складність полягає у внесенні змін до Статуту ООН, які вимагають згоди всіх постійних членів, включно з тими, хто активно користується вето для захисту своїх інтересів. Наприклад, Росія і Китай, які найбільш активно використовують це право, навряд чи підтримають обмеження своїх можливостей. Політичний контекст також ускладнює реалізацію цього сценарію, оскільки постійні члени Ради розглядають вето як основний інструмент збереження власної глобальної ваги.

З іншого боку, можливість добровільного обмеження використання вето, як це запропонували Франція та Мексика, виглядає більш реалістичною. Ця ініціатива полягає в тому, щоб країни утримувалися від застосування вето у випадках серйозних гуманітарних криз. Важливо зазначити, що навіть добровільні обмеження можуть мати позитивний вплив на функціонування Ради. Якщо країни погодяться на такий підхід, це може стати кроком до більшого реформування. Але й тут виникає проблема: відсутність правового зобов'язання робить цей механізм вразливим до політичних інтересів, що може зменшити його ефективність у довгостроковій перспективі.

Важливим напрямком реформування є розширення складу постійних членів Ради Безпеки. Багато країн, зокрема Індія, Бразилія, Німеччина та Японія, вважають, що сучасний склад постійних членів не відображає реальну глобальну структуру впливу. Ці країни є великими економіками та важливими регіональними гравцями, проте їхня роль у РБ ООН обмежена. Тому одним із варіантів реформування Ради є надання цим країнам статусу постійних членів. Аналізуючи можливість реалізації цієї реформи, важливо враховувати політичну динаміку між державами. Перш за все, розширення Ради, ймовірно, зіткнеться з опором з боку нинішніх постійних членів. Вони можуть побоюватися втрати впливу або конкуренції з новими постійними членами. Наприклад, Китай неодноразово висловлював незгоду щодо вступу Японії до Ради, з огляду на історичні та політичні розбіжності між країнами. Подібний спротив можуть зустріти й інші потенційні кандидати.

Наступний аспект, який варто врахувати, — це необхідність реформування механізму голосування. Якщо кількість постійних членів буде збільшена, виникне питання про те, як врегулювати процес прийняття рішень у такій Раді. Якщо нові постійні члени також отримають право вето, це лише поглибить проблему блокування рішень. Таким чином, можливе розширення складу Ради має супроводжуватися змінами у системі голосування, що є ще одним викликом у процесі реформ. Тим не менше, розширення Ради виглядає більш реалістичним порівняно з повним скасуванням вето, оскільки це

дозволить залучити більше країн до процесу прийняття рішень і зробити Раду більш репрезентативною.

Один із варіантів реформи — розмежування функцій Ради Безпеки та Генеральної Асамблеї. Наприклад, питання гуманітарних криз і порушень прав людини можуть бути передані під юрисдикцію Генеральної Асамблеї, що дозволило б уникнути блокування резолюцій у Раді. Генеральна Асамблея, будучи репрезентативним органом усіх держав-членів, могла б приймати рішення на основі голосування більшої частини, що знизило б вплив постійних членів на вирішення ключових питань. Цей підхід також стикається з юридичними перешкодами, оскільки зміна повноважень Ради потребує перегляду Статуту ООН. Проте з політичної точки зору це могло б бути прийнятним компромісом між країнами, які виступають за обмеження права вето, і постійними членами Ради, які бажають зберегти свій вплив на ключові питання безпеки.

Також варто розглянути можливість створення спеціальних підрозділів або комісій в рамках ООН, які б займалися окремими аспектами міжнародної безпеки. Наприклад, створення постійної комісії з миротворчих операцій могло б зняти частину тиску з Ради Безпеки та забезпечити більш ефективну координацію дій у конфліктних зонах. Це дозволило б покращити процес прийняття рішень та уникнути тривалих політичних блоkad.

Реалізація реформ у Раді Безпеки ООН має складні перспективи через потужний політичний опір з боку постійних членів. Питання про обмеження або скасування права вето, збільшення складу Ради чи перегляд її повноважень є надзвичайно чутливими для держав, які на сьогодні мають ключову роль у глобальних процесах. З одного боку, будь-яка реформа, яка обмежить вплив постійних членів, може призвести до зниження їхньої мотивації до участі у миротворчих операціях або міжнародній співпраці. Зокрема, країни, що часто користуються правом вето для захисту своїх інтересів, такі як Росія та Китай, можуть почати активно діяти поза межами ООН, створюючи власні регіональні альянси та інститути. Це створить серйозну загрозу для глобальної

системи безпеки, оскільки світ може поділитися на регіональні блоки з різними інтересами та механізмами вирішення конфліктів. З іншого боку, успішне реформування Ради може значно підвищити її ефективність. Більш репрезентативний склад, обмеження права вето та чітке розмежування функцій різних органів ООН сприятимуть більш швидкому і рішучому ухваленню рішень у кризових ситуаціях.

Таким чином, аналіз можливих реформ Ради Безпеки ООН показує, що незважаючи на актуальність змін, їх реалізація стикається з низкою значних перешкод. Політичний спротив постійних членів, юридичні обмеження та глобальна геополітична ситуація роблять реформування надзвичайно складним процесом. Однак існують реалістичні сценарії, такі як добровільне обмеження вето або збільшення кількості постійних членів, які можуть стати першим кроком до більш ґрунтовних змін.

ВИСНОВКИ

Російсько-українська війна, яка почалася у 2014 році з анексії Криму Росією і переросла у повномасштабне вторгнення у 2022 році, виявила серйозні виклики для міжнародної системи безпеки, зокрема для діяльності Ради Безпеки ООН. Війна засвідчила обмежену здатність цієї інституції ефективно реагувати на конфлікти, коли один із постійних членів Ради використовує право вето, що дозволяє уникнути відповідальності за порушення міжнародного права. Це стало серйозним випробуванням для міжнародної спільноти, яка стикається з необхідністю реформування Ради Безпеки ООН. На початковому етапі конфлікту, реакція Ради Безпеки ООН була обмеженою, попри масштабну агресію Росії, яка порушила суверенітет і територіальну цілісність України. Використання Росією права вето систематично блокувало прийняття ключових резолюцій, що підірвало можливість міжнародного тиску на агресора.

Відповідно до поставлених мети і завдань дослідження, яке було спрямоване на критичний аналіз та оцінку ролі й ефективності Ради Безпеки ООН (РБ ООН) у вирішенні російсько-української війни в період з 2014 по 2024 роки, можна зробити такі висновки по кожному завданню:

1. Проведений аналіз наукових праць, офіційних документів та міжнародних джерел показав, що російсько-український конфлікт, який розпочався в 2014 році, мав значний вплив на міжнародний правопорядок. Зокрема, анексія Криму та подальше повномасштабне вторгнення Росії порушили низку основних принципів міжнародного права, таких як повага до суверенітету та територіальної цілісності держав. Важливим є також те, що війна в Україні підняла питання ефективності ООН як глобального гаранта безпеки, адже обмеження, пов'язані з правом вето Росії, не дозволили органу діяти ефективно.

2. У період з 2014 по 2024 роки Рада Безпеки ухвалила кілька резолюцій, що стосувалися конфлікту в Україні, зокрема резолюцію щодо

збиття малайзійського літака MH17 та інших гуманітарних аспектів війни. Проте загалом ефективність цих документів виявилася обмеженою через блокування Росією критичних рішень, які могли б призвести до більш рішучих дій з боку міжнародної спільноти. Резолюції РБ ООН здебільшого мали декларативний характер і не призвели до припинення агресії або врегулювання конфлікту.

3. Головною причиною неспроможності РБ ООН ухвалити резолюції щодо ключових питань російсько-української війни є використання права вето Росією, яка є постійним членом Ради Безпеки. Ця обставина неодноразово блокувала спроби прийняття більш жорстких рішень щодо засудження агресії чи впровадження додаткових санкцій проти Росії. Динаміка дискусій у Раді часто зводилася до протистояння між країнами-членами, що унеможливлювало прийняття єдиної позиції.

4. Санкції стали одним із головних інструментів тиску на Росію з боку міжнародної спільноти, проте механізм їх запровадження через Раду Безпеки був заблокований через російське вето. У результаті санкційні заходи проти Росії в основному були впроваджені на рівні окремих держав або регіональних блоків, таких як Європейський Союз чи США. Вплив цих санкцій на економіку Росії був помітним, але через відсутність скоординованої дії з боку ООН, їхній загальний ефект залишився обмеженим.

5. Участь України в Раді Безпеки як непостійного члена в 2016-2017 роках сприяла приверненню міжнародної уваги до ситуації на сході України та анексії Криму. Українська дипломатія активно використовувала свої можливості на цьому майданчику для викриття дій Росії і мобілізації підтримки серед інших держав-членів ООН. Однак через механізм права вето Росії, реальний вплив України на прийняття рішень був обмежений, що підтверджує необхідність більш глибоких реформ у структурі Ради Безпеки.

6. Російсько-українська війна стимулювала дискусії щодо реформування Ради Безпеки ООН, особливо в частині права вето. Існують пропозиції щодо його обмеження або навіть повного скасування, зокрема у

випадках, коли країна-член Ради є стороною конфлікту. Дебати також включають можливість виключення Росії з Ради Безпеки, хоча цей сценарій виглядає малоімовірним через політичні та правові труднощі. Пропозиції щодо реформ мають широку підтримку, проте їх реалізація є складним процесом, що вимагає консенсусу серед усіх постійних членів Ради.

7. Перспективи реформування Ради Безпеки ООН залишаються невизначеними, однак російсько-українська війна показала, що зміни в її структурі є необхідними для підвищення ефективності цього органу. Обмеження права вето, розширення складу Ради, запровадження нових механізмів для миротворчості та санкцій можуть підвищити здатність ООН ефективніше реагувати на сучасні виклики міжнародній безпеці. Проте реальні зміни будуть можливими лише за умови досягнення консенсусу серед ключових гравців на міжнародній арені, що залишається складним завданням.

Аналізуючи діяльність Ради Безпеки ООН у контексті цього конфлікту, можна дійти висновку, що її нинішня структура та механізми прийняття рішень є недостатньо ефективними для вирішення таких криз, як російсько-українська війна. Проблеми, пов'язані з правом вето, блокуванням санкцій і відсутністю єдності серед постійних членів Ради, свідчать про необхідність докорінних змін в інституційній архітектурі ООН. Попри всі недоліки, залишається надія на подальший розвиток міжнародної дипломатії та реформування Ради Безпеки. Запропоновані реформи, такі як обмеження права вето та зміни у складі Ради, можуть стати основою для створення більш ефективної системи міжнародної безпеки, здатної реагувати на сучасні виклики і запобігати новим агресіям. Таким чином, російсько-українська війна, крім того, що стала трагічною подією для обох країн і світу загалом, стала також каталізатором для перегляду ролі Ради Безпеки ООН у міжнародних відносинах. Цей конфлікт показав, що сучасна система безпеки потребує модернізації для ефективнішого запобігання і врегулювання подібних конфліктів у майбутньому.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Артьомов І. Мінські угоди, їх наслідки та значення для України. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2020. № 1 (24). С. 41-53.
2. Буряченко О. Трансформація механізмів міжнародної безпеки в контексті російсько-української війни. *Society and Security*. 2024. № 4 (4). С. 14-19.
3. Буряченко О. Російсько-українська війна як переломний момент світового порядку: криза ефективності світової системи безпеки. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2023. Випуск 48. С. 202-213.
4. Віднянський С. ООН та українська дипломатія в боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України в умовах російсько-української війни. *The International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings*. 2023. № 32. С. 10-44.
5. Волошин Ю. О., Маргарян Т. А. Роль міністерства юстиції в забезпеченні суверенітету та територіальної цілісності України в умовах агресії російської федерації. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2014. № 14. С. 190-197.
6. Волощук О. Т. Агресія Росії проти України: міжнародно-правові наслідки. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2017. № 3. С. 129-137.
7. Виступ делегації України під час засідання Ради Безпеки ООН на тему: «Підтримання миру і безпеки України». Міністерство Закордонних справ України. 2024. URL: <https://un.mfa.gov.ua/news/vistup-delegaciyi-ukrayini-pid-chas-zasidannya-radi-bezpeki-oon-na-temu-pidtrimannya-miru-i-bezpeki-ukrayini-10-veresnya-2024-roku>.
8. Діяльність України в Раді Безпеки ООН 2016-2017 рр. Постійне Представництво України при ООН. 2024. URL: <http://ukraineun.org/>.

9. Діяльність в рамках ООН. Представництво України при ООН. 2024. URL: <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/> .
10. Дмитро Кулеба: після Саміту миру Росії буде значно важче просувати свої міжнародні ініціативи. Міністерство Закордонних справ України. 2024. URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-pislya-samitu-miru-rosiyi-bude-znachno-vazhche-prosuvati-svoyi-mizhnarodni-iniciativi> .
11. Домовленості, які Росія не виконує, або Як ми втрачали території після «Мінська». АрміяInform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/10/17/domovlenosti-yaki-rosiya-ne-vykonuye-abo-yak-my-vtrachaly-terytoriyi-pislya-minska/> .
12. Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. К. : НІСД, 2015. 474 с.
13. Зовнішня політика України в контексті геополітичних процесів. Центр Разумкова. 2024. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2024/02/29/2024-РАКТ-5.pdf> .
14. Іваницька О. П. Проблеми й шляхи трансформації ООН у контексті російсько-української війни. *Політичне життя*. 2022. С. 120-132.
15. Красіонова О., Черниш М. Участь ООН у врегулюванні військового конфлікту на території України. *Часопис української історії*. 2016. № 34. С. 143-147.
16. Колодяжний М. Г. Інституціональне реформування як складова перехідного правосуддя: новий погляд у контексті російсько-української війни. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 32(2). С. 126-141.
17. Кузьо Т. Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет / Пер. з англ. Андрія Павлишина. К.: Дух і Література, 2018. 560 с.
18. Кучик О. Діяльність Тристоронньої контактної групи в контексті конфліктного врегулювання. Безпека та партнерство. *Інформаційноаналітичний бюлетень*. Львів: Центр міжнародної безпеки та

партнерства. 2020. Випуск 3. 20 с.

19. Лакішик Д. М., Швед В. О. Протидія світової спільноти анексії Криму й війні на Донбасі: форми, напрями, перспективи. «Україна: контекст світових подій». *Аналітичні записки Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2017–2019 рр.)*. 2019. С. 412-419.

20. Нечаєва-Юрійчук Н. Конструювання сучасного «співтовариства безпеки» в контексті викликів російсько-української війни. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2022. № 10. С. 184-195.

21. ОБСЄ оприлюднила підписаний у Мінську меморандум (документ). Радіо Свобода. 2014. URL: <https://web.archive.org/web/20191210140434/https://www.radiosvoboda.org/a/26597039.html> .

22. Палата представників США опублікувала законопроект про допомогу Україні. Байден заявив, що підпише закон. Суспільне Новини. 2024. <https://susplne.media/875897-tilo-zurnalistki-rosinoi-ne-povernuli-8-listopada/> .

23. Підшибякін С., Полтавець Ю. Мінські Угоди в українському суспільно-політичному дискурсі. *Літопис Волині*. 2021. № 24. С. 118-125.

24. Підписання Мінських угод: пастка для України чи механізм стримування Росії? Радіо Свобода. 2019. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30146733.html> .

25. Перепелиця Г. М. Позитивістський підхід в оцінці сучасного російсько-українського конфлікту. *Суспільно-політичні процеси*. 2017. № 2-3. С. 136-157.

26. Переpletіння відповідальності та дипломатії в контексті війни Росії в Україні. Just Security. 2022. URL: <https://www.justsecurity.org/80751/the-intersection-of-accountability-and-diplomacy-in-addressing-russias-war-in-ukraine-ua/> .

27. Протокол за результатами консультацій тристоронньої контактної групи (Мінськ 05/09/2014). Представництво України при Євросоюзі. 2014. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/27596-protocolon-the-results-of->

consultations-of-the-trilateral-contact-group-minsk-05092014 .

28. Про Звернення Верховної Ради України до Комітету ООН з прав людини, Комітету ООН з прав дитини, Міжнародного суду ООН, Верховного комісара ООН у справах біженців [...]. Постанова Верховної Ради України; Звернення від 24.02.2023 № 2947-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-IX#Text> .

29. Рогач О. Я., Менджул М. В. Механізм поновлення територіальної цілісності України та внутрішня вимушена міграція. *Рекомендовано до друку Вченою радою юридичного факультету Ужгородського національного університету*. 2017. С. 31-38.

30. «Росія цинічно намагається представити себе на сторожі порядку» - півсотні країн ООН розкритикували дебати Росії про співробітництво. *Голос Америки*. 2024. URL: https://www.holosameryky.com/a/radbez_rosia_zayava/7700585.html .

31. Рада безпеки ООН не готова навіть говорити про позбавлення РФ всіх повноважень - інтерв'ю з послом України при ООН Кислицею. *Голос Америки*. 2024. URL: https://www.holosameryky.com/a/interview_kyslytsya_oon/7420541.html .

32. Савчук А. П. Мінські угоди: політико-правова характеристика. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.)*. Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 456-458.

33. Семчинський К. В. Підвищення ефективності функціонування Ради Безпеки ООН в контексті російської агресії проти України. *Гілея: науковий вісник*. 2017. № 118. С. 315-319.

34. Смолянюк В. Перша європейська війна третього тисячоліття: пролог чи епілог?(політичні нотатки до російсько-української війни 2014-2022 років). *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2022. № 3(54). С. 145-163.

35. Сировий О. В., Чураєва А. С. Засоби міжнародно-правового

врегулювання збройного конфлікту на Сході України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 6. С. 232-235.

36. Судовий процес катастрофи рейсу МН17. Truth Hounds. 2014. URL: <https://truth-hounds.org/sudovyj-proczes-katastrofy-rejsu-mh17/> .

37. Територіальна цілісність України, ядерна та продовольча безпека. Reuters опублікував проєкт декларації саміту у Швейцарії. Forbes. 2024. URL: <https://forbes.ua/news/teritorialna-tsilisnist-ukraini-yaderna-ta-prodovolcha-bezpeka-reuters-opublikuvav-proekt-deklaratsii-samitu-u-shveytsarii-16062024-21797> .

38. Україна у Раді Безпеки ООН 2016: аналіз перших кроків. Хвиля. 2016. URL: <https://hvylya.net/analytics/geopolitics/ukrayina-u-radi-bezpeki-onn-2016-analiz-pershih-kroktiv.html> .

39. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2023. 308 с.

40. Усатюк К. Р. Роль ООН у врегулюванні конфлікту між Україною та Росією. Соціально-політичні студії. *Науковий альманах. Праці молодих науковців*. 2022. Вип. 6. С. 87-92.

41. Устименко О. В. Запровадження міжнародної тимчасової адміністрації на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей як частина миротворчої стратегії для України—один із громадських проєктів реінтеграції. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління*. 2018. № 4. С. 59-64.

42. Федуняк С. Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки в контексті формування нової моделі міжнародних відносин. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2022. № 11. С. 131-140.

43. Формула миру. Міністерство Закордонних справ України. 2024. URL: <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/formula-miru> .

44. Чи захистять Україну від агресії Росії безпекові угоди. Укрінформ.

2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3880564-ci-zahistat-ukrainu-vid-agresii-rosii-bezpekovi-ugodi.html> .

45. Що дає Україні непостійне членство в Раді Безпеки ООН? Українська Призма. 2016. URL: <https://prismua.org/un/> .

46. America First, Russia, & Ukraine. America First Policy Institute. 2024. URL: <https://americafirstpolicy.com/issues/america-first-russia-ukraine> .

47. Amnesty International. Response to Russian invasion of Ukraine exposes an international system unfit to deal with global crises. Amnesty International. 2023. <https://www.amnesty.eu/news/response-to-russian-invasion-of-ukraine-exposes-an-international-system-unfit-to-deal-with-global-crises/> .

48. Badache F., Hellmüller S., Salaymeh B. Conflict management or conflict resolution: how do major powers conceive the role of the United Nations in peacebuilding? *Contemporary Security Policy*. 2022. № 43(4). P. 547-571.

49. Putin lays out his terms for ceasefire in Ukraine. BBC. 2024. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c033eyyr20do> .

50. How is China supporting Russia after it was sanctioned for Ukraine war? BBC. 2024. URL: <https://www.bbc.com/news/60571253> .

51. What are the sanctions on Russia and have they affected its economy? BBC. 2024. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-60125659> .

52. Україну обрали непостійним членом Радбезу ООН. BBC. 2024. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/10/151015_un_ukraine_sa .

53. China's Position on Russia's Invasion of Ukraine. U.S.-China Economic and Security Review Commission. 2024. URL: <https://www.uscc.gov/research/chinas-position-russias-invasion-ukraine> .

54. China expects to play a better role in promoting dialogue, peace on Ukraine crisis in second round of shuttle diplomacy. Global Times. 2024. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202403/1308070.shtml> .

55. China's Xi calls on world powers to help Russia and Ukraine resume direct dialogue. AP. 2024. URL: <https://apnews.com/article/orban-xi-china-hungary-ukraine-russia-b021484c18a2f2a4f92cb931869f2bfa> .

56. China's strategic tilt: Choosing Russia over the US. Middle East Monitor. 2024. URL: <https://www.middleeastmonitor.com/20240614-chinas-strategic-tilt-choosing-russia-over-the-us/> .

57. Center for Preventive Action. War in Ukraine. Council on Foreign Relations. 2022. URL: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine> .

58. Can the UN Security Council Still Help Keep the Peace? Reassessing Its Role, Relevance, and Potential for Reform. Carnegie Endowment for International Peace. 2024. URL: <https://carnegieendowment.org/posts/2024/07/can-un-security-council-still-help-keep-the-peace?lang=en> .

59. Chachko E., Linos K. International Law After Ukraine: Introduction to the Symposium. *AJIL Unbound*. 2022. № 116. P. 124–129.

60. De-bunking Russian disinformation on NATO. NATO. 2022. <https://www.nato.int/cps/en/natohq/115204.htm> .

61. Democracy Policy Under Biden: Confronting a Changed World. Carnegie Endowment for International Peace. 2024. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2024/02/democracy-policy-under-biden-confronting-a-changed-world?lang=en> .

62. Economic Sanctions Policy and Implementation. U.S. Department of State. 2024. URL: <https://www.state.gov/economic-sanctions-policy-and-implementation/> .

63. Eichensehr K. E. Ukraine, Cyberattacks, and the Lessons for International Law. *AJIL Unbound*. 2022. № 116. P. 145–149.

64. ES-11/1. Aggression against Ukraine. UN. 2022. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/293/36/pdf/n2229336.pdf> .

65. EU sanctions against Russia. European Council. 2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-russia/> .

66. EU sanctions against Russia explained. European Council. 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-russia/sanctions-against-russia-explained/> .

67. EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. European Council. 2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-ukraine-invasion/> .

68. Fischer S. Peace talks between Russia and Ukraine: mission impossible. 2022. URL: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/85033/ssoar-2022-fischer-Peace_talks_between_Russia_and.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-2022-fischer-Peace_talks_between_Russia_and.pdf .

69. Figure of the week: African countries' votes on the UN resolution condemning Russia's invasion of Ukraine. The Brookings. 2022. URL: <https://www.brookings.edu/articles/figure-of-the-week-african-countries-votes-on-the-un-resolution-condemning-russias-invasion-of-ukraine/> .

70. General Assembly debates Security Council's rising veto use. UN. 2024. URL: <https://news.un.org/en/story/2024/04/1148896> .

71. Hoffmann T. War or peace? International legal issues concerning the use of force in the Russia–Ukraine conflict. *Hungarian Journal of Legal Studies*. 2022. № 63(3). P. 206-235.

72. How Has the Ukraine War Changed the China-Russia Relationship? The Harriman Institute at Columbia University. 2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MKRybWE-myI> .

73. How Russia's invasion of Ukraine tested the international legal order. The Brookings. 2023. URL: <https://www.brookings.edu/articles/how-russias-invasion-of-ukraine-tested-the-international-legal-order/> .

74. Human Rights Watch. Ukraine. Events of 2022. Human Rights. 2023. URL: <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/ukraine> .

75. Impact of sanctions. UN. 2023. URL: <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2023/09/impact-sanctions> .

76. Implementation and monitoring of the EU sanctions' regimes, including recommendations to reinforce the EU's capacities to implement and monitor sanctions. European Parliament coordinator. 2023. URL:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/702603/EXPO_STU\(2023\)702603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/702603/EXPO_STU(2023)702603_EN.pdf) .

77. ISW проаналізував українські та російські вимоги мирного плану. Українська Правда. 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/07/16/7465870/> .

78. Ireland's international response to the war in Ukraine. Gov.Ie. 2024. URL: <https://www.gov.ie/en/publication/bc7ca-irelands-international-response-to-the-war-in-ukraine/> .

79. Kaye D. Online Propaganda, Censorship and Human Rights in Russia's War Against Reality. *AJIL Unbound*. 2022. № 116. P. 140–144.

80. Latin America's Varying Responses to Putin's War Against Ukraine. The Jamestown Foundation. 2024. URL: <https://jamestown.org/program/latin-americas-varying-responses-to-putins-war-against-ukraine/> .

81. Lawniczak B. Substitute to War: Questioning the Efficacy of Sanctions on Russia. *Journal of Advanced Military Studies*. 2023. Vol. 14 No. 2. P. 227-245.

82. Lichterman A. The Peace Movement and the Ukraine war: Where to now?. *Journal for Peace and Nuclear Disarmament*. 2022. № 5(1). P. 185-197.

83. Lundgren M., Klamberg M. Selective attention: The United Nations security council and armed conflict. *British Journal of Political Science*. 2023. № 53(3). P. 958-979.

84. Murithi T. The Failure of the United Nations Security Council in Creating the Framework Conditions for Mediation in the Russia-Ukraine Crisis. *The Strategic Review for Southern Africa*. 2022. № 44(1). P. 65-92.

85. Relations with Russia. NATO. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_50090.htm .

86. National Security Strategy. 2022. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> .

87. Norway to increase support for protection of civilians in Ukraine. OCHA. 2024. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/norway-increase-support->

protection-civilians-ukraine .

88. Patja J., Anderson S. R., Hathaway O. The Lawfare Podcast: Russia's Aggression Against Ukraine and the International Legal Order. Subscribe to Lawfare. 2023. URL: <https://www.lawfaremedia.org/article/lawfare-podcast-russias-aggression-against-ukraine-and-international-legal-order> .

89. Peters A, Cai C, van den Herik L, Maluwa T. Power, Procedures, and Periphery: The UN Security Council in the Ukraine War. In: Peters A, Marxsen C, eds. *The UN Security Council and the Maintenance of Peace in a Changing World*. Max Planck Trialogues. Cambridge University Press. 2024. P. 278-298.

90. Remarks at a UN Security Council Meeting Called by Russia on Threats to International Peace and Security. U.S. Mission to the United Nations. 2023. URL: <https://usun.usmission.gov/united-with-ukraine-latest-remarks/> .

91. Resolution 2122 UN. 2013. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n13/523/44/pdf/n1352344.pdf> .

92. Resolution 2166 UN. 2014. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n14/477/28/pdf/n1447728.pdf> .

93. Resolution 2202 UN. 2015. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/043/71/pdf/n1504371.pdf> .

94. Resolution 2482 UN. 2019. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n19/224/98/pdf/n1922498.pdf> .

95. Resolution 2504 UN. 2020. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n20/009/29/pdf/n2000929.pdf> .

96. Resolution 2578 UN. 2021. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n21/139/14/pdf/n2113914.pdf> .

97. Resolution A/RES/ES-11/6. UN. 2023. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n23/063/07/pdf/n2306307.pdf> .

98. U.N. General Assembly in historic vote denounces Russia over Ukraine invasion. Reuters. 2022. URL: <https://www.reuters.com/world/un-general-assembly-set-censure-russia-over-ukraine-invasion-2022-03-02/> .

99. Russia blocks Security Council action on Ukraine. UN. 2022. URL:

<https://operationalsupport.un.org/en/russia-blocks-security-council-action-ukraine> .

100. Russia vetoes Security Council resolution condemning attempted annexation of Ukraine regions. Atlantic Council. 2023. URL: <https://news.un.org/en/story/2022/09/1129102> .

101. Russia's veto makes a mockery of the United Nations Security Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russias-veto-makes-a-mockery-of-the-united-nations-security-council/> .

102. Russia's invasion of Ukraine: assessing. The U.S. and international response. U.S. Government Publishing Office. 2022. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-117shrg48350/html/CHRG-117shrg48350.htm> .

103. Russia's Ukraine invasion highlights the need for fundamental UN reform. Atlantic Council. 2023. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russias-ukraine-invasion-highlights-the-need-for-fundamental-un-reform/> .

104. Russia's War in Ukraine and the Future of Global Security. Reanimation Package of Reforms Coalition. 2022. URL: <https://rpr.org.ua/en/news/russia-s-war-in-ukraineand-the-future-of-global-security/>.

105. Security Council Calls for Strengthening Africa's Role in Addressing Global Security, Development Challenges, Adopting Presidential Statement ahead of Day-long Debate. UN. 2024. URL: <https://press.un.org/en/2024/sc15706.doc.htm>.

106. Sanctions against Russia – a timeline. S&P Global. 2024. URL: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/podcasts/next-in-tech-episode-178> .

107. S/RES/2623. Security Council Report. 2022. URL: <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/s-res-2623.php> .

108. The war in Ukraine and the curtailment of the veto in the Security Council. Le Groupe d'études géopolitiques. 2022. URL:

<https://geopolitique.eu/en/articles/the-war-in-ukraine-and-the-curtailement-of-the-veto-in-the-security-council/> .

109. Russia's sanctions-dodging is getting ever more sophisticated. The Economist. 2023. URL: https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/03/02/russias-sanctions-dodging-is-getting-ever-more-sophisticated?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwiOy1BhDCARIsADGvQnD2dUM6hDa7Pu_-O_9dbnlPkXPnbwsVa8uomjv4IIv52mwsM0rnbZcaArbHEALw_wcB&gclsrc=aw.ds .

110. The Weaponisation of Economics | Article 5. Sanctions against Russia and the Role of the United Nations. Geneva Graduate Institute Dossiers. 2022. URL: <https://globalchallenges.ch/issue/12/sanctions-against-russia-and-the-role-of-the-united-nations/> .

111. The friendship between China and Russia has boundaries. The Economist. 2022. URL: https://www.economist.com/china/chinas-friendship-with-russia-has-boundaries-despite-what-their-leaders-say/21808197?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwiOy1BhDCARIsADGvQnBl82cN0BRWMhWeJvd58CEe6n-FIVHgWlNAndVnYG99WPfgIMOqoNIaApzBEALw_wcB&gclsrc=aw.ds .

112. The Ukraine Effect: The impact of Russia's invasion of Ukraine on the UKEU relationship. The European Affairs Committee. 2024. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/ld5804/ldselect/ldeuaff/48/48.pdf> .

113. Think Tank reports on Russia's war of aggression against Ukraine. European Council. 2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents->

publications/library/library-blog/posts/think-tank-reports-on-russia-s-war-of-aggression-against-ukraine/ .

114. Two Years of War in Ukraine: Are Sanctions Against Russia Making a Difference? Council on Foreign Relations. 2024. URL: <https://www.cfr.org/in-brief/two-years-war-ukraine-are-sanctions-against-russia-making-difference> .

115. The UK and France reiterate that Russia's invasion of Ukraine must end in failure as US aid falters. AP. 2023. URL: <https://apnews.com/article/france-uk-russia-ukraine-war-us-aid-fc0acc3aa9ce815a9081ebc351837490> .

116. The Role of Brazil in the Russia-Ukraine Conflict: A Potential Peace Enabler? Journal of International Affairs Columbia University International. 2023. URL: <https://jia.sipa.columbia.edu/content/role-brazil-russia-ukraine-conflict-potential-peace-enabler> .

117. The meaning of sovereignty: Ukrainian and European views of Russia's war on Ukraine. European Council on Foreign Relations. 2024. URL: <https://ecfr.eu/publication/the-meaning-of-sovereignty-ukrainian-and-european-views-of-russias-war-on-ukraine/> .

118. Veto Must Not End UN Action, Speakers Stress in General Assembly Debate, as President Warns Against Perception of «Our Collective Failure to Act». UN. 2024. URL: <https://press.un.org/en/2024/ga12593.doc.htm> .

119. Ukraine's Delicate Balancing Act With China. Carnegie Endowment for International Peace. 2023. URL: <https://carnegieendowment.org/posts/2023/07/ukraines-delicate-balancing-act-with-china?lang=en> .

120. Understanding the Normandy Format and Its Relation to the Current Standoff with Russia. Center for Strategic & International Studies. 2022. URL: <https://www.csis.org/analysis/understanding-normandy-format-and-its-relation-current-standoff-russia> .

121. United Nations: Letter dated 15 October 2024 from the Chargé d'affaires a.i. of the Permanent Mission of Ukraine to the United Nations addressed to the Secretary-General. UN. 2024. URL: <https://main.un.org/securitycouncil/en> .

122. United Nations: Peace and Security. UN. 2024. URL: <https://main.un.org/securitycouncil/en> .
123. UN Security Council Reports. Security Council. 2024. URL: <https://www.securitycouncilreport.org/> .
124. UN. Security Council debates weapon transfers to Ukraine. UN. 2024. URL: <https://news.un.org/en/story/2024/07/1152531> .
125. United Nations Security Council debates situation in Ukraine. Sky News. 2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BcSmWe2WNeI> .
126. Uniting for Peace. General Assembly resolution 377 (V). Audiovisual Library of International Law. 1950. URL: <https://legal.un.org/avl/ha/ufp/ufp.html> .
127. UN Charter Chapter VII. UN. 2024. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-7> .
128. UN General Assembly demands Russian Federation withdraw all military forces from the territory of Ukraine. European Union. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/un-general-assembly-demands-russian-federation-withdraw-all-military-forces-territory-ukraine_und_en .
129. UN Security Council Reform: What the World Thinks. Carnegie Endowment for International Peace. 2023. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2023/06/un-security-council-reform-what-the-world-thinks?lang=en> .
130. United Nations Charter. UN. 2024. <https://www.un.org/en/about-us/un-charter> .
131. United Nations Security Council. (2022b). Resolution 2624. UN. 2022. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/271/73/pdf/n2227173.pdf> .
132. United Nations Security Council. (2022c). Resolution 2625. UN . 2022. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/288/31/pdf/n2228831.pdf> .
133. U.S. Security Cooperation with Ukraine. U.S. Department of State. 2024. URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-ukraine/> .
134. US sanctions against Russia. The Brookings Institution. 2024. URL: <https://www.brookings.edu/collection/us-sanctions-against-russia/> .

135. War in Ukraine: Sanctions against Russia and Belarus. France Diplomacy. 2024. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/ukraine/situation-in-ukraine-what-is/imposing-sanctions-against-russia-and-belarus/> .

136. Wallensteen P., Johansson P. The UN Security Council: decisions and actions. *The UN Security Council in the 21st Century*. 2015. P. 27-54.

137. Wars in Gaza, Ukraine Dominate Security Council's 2023 Agenda, as Use of Veto Proliferates, Organ's Ability to Act Hampered. UN. 2022. URL: <https://press.un.org/en/2024/sc15558.doc.htm> .

138. War in Ukraine - France Needs to Reassess its Foreign Policy Options. Institut Montaigne's. 2022. URL: <https://www.institutmontaigne.org/en/expressions/war-ukraine-france-needs-reassess-its-foreign-policy-options> .

139. Where is the International Law We Believed In Ukraine? Just Security. 2024. URL: <https://www.justsecurity.org/93385/where-is-the-international-law-we-believed-in-ukraine/> .

140. Why Russia Has Been So Resilient to Western Export Controls. Carnegie Endowment for International Peace. 2024. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2024/03/why-russia-has-been-so-resilient-to-western-export-controls?lang=en> .

141. Welt C. Ukraine: background, conflict with Russia, and US policy. Congressional Research Service. Analyst in European Affairs. 2017. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R44775.pdf> .

142. «What Is in Our Interest»: India and the Ukraine War. Carnegie Endowment for International Peace. 2022. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2022/04/what-is-in-our-interest-india-and-the-ukraine-war?lang=en> .